

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Význam a tvorba a rezerv u podnikatelského subjektu

Significance and Creation of Reserves in the Entrepreneurial Company

Student:

Monika Přidalová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Hana Bartková, Ph.D.

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Monika Přidalová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Význam a tvorba rezerv u podnikatelského subjektu**
Significance and Creation of Reserves in the Entrepreneurial Company

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Význam a charakteristika rezerv
 3. Tvorba a využití rezerv
 4. Analýza a zhodnocení současného čerpání rezerv u podnikatelského subjektu
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 3. vyd. Brno: Computer Press, 2011. 327 s. ISBN 978-80-251-3652-2.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2013*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 424 s. ISBN 978-80-7263-771-3.
KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vyd. Praha: Bova Polygon, 2012. 412 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

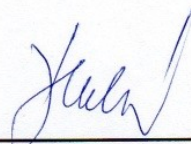
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Bartková, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškeré použité zdroje a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Přílohy jsem doplnila dle potřeby.

V Ostravě dne 25. dubna 2014

A handwritten signature in blue ink, reading 'Přidalová', written over a horizontal dotted line.

Monika Přidalová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Haně Bartkové, Ph.D. za podporu a cenné připomínky, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce. Dále děkuji paní RNDr. Haně Svobodové za odborné rady a také obchodnímu závodu Montáže Přerov a.s. za poskytnuté informace.

Obsah

1 Úvod.....	4
2 Význam a charakteristika rezerv	6
2.1 Charakteristika rezerv	6
2.2 Právní předpisy	8
2.3 Vnitřní předpisy	8
2.4 Členění rezerv	9
2.5 Podle mezinárodního standardu účetního výkaznictví	11
2.5.1 Oceňování a účetní zobrazení podle IFRS	12
2.5.2 Zveřejňování rezerv podle standardu IFRS	13
3 Tvorba a užití rezerv	14
3.1 Zákonné rezervy	14
3.1.1 Bankovní rezervy	16
3.1.2 Rezervy na pěstební činnost.....	17
3.1.3 Rezervy v pojišťovnictví.....	18
3.1.4 Rezervy na opravu hmotného majetku.....	19
3.1.5 Ostatní zákonné rezervy.....	21
3.2 Rezervy podle účetních předpisů a zásad	22
3.2.1 Rezerva na daň z příjmu.....	23
3.2.2 Rezerva na důchody a podobné závazky	24
3.2.3 Ostatní rezervy	24
3.3 Tvorba zúčtování rezerv	27
4 Analýza a zhodnocení současného stavu rezerv ve vybraném obchodním závodě	29
4.1 Charakteristika obchodního závodu MONTÁŽE PŘEROV, a.s.....	29
4.2 Údaje o finanční a ekonomické situaci obchodního závodu Montáže	33
4.3 Rezervy obchodního závodu Montáže Přerov, a.s.....	34
4.4 Návrh vnitropodnikové směrnice pro tvorbu a užití rezerv	46
Závěr.....	53
Seznam použité literatury a zdrojů	54
Seznam zkratk	56
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam použitých tabulek, schémat, grafů a obrázků	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Působení každého obchodního závodu provází míra rizika, ztráty a neúspěchu. Díky finančnímu účetnictví, které nám poskytuje představu o ekonomickém stavu obchodního závodu a jeho budoucího vývoje, může obchodní závod vyhodnotit výsledek hospodaření, finanční stav a jeho dlouhodobou stabilitu. Pro obchodní závod je velice důležité předejít možným budoucím rizikům a ztrátám. Právě jedním z těchto prostředků, který v tomto ohledu napomáhá, je možnost tvorby rezerv. Rezervy jsou současně i nástrojem účetnictví, který napomáhá k plnění podmínky věrného a poctivého zobrazování.

Jednou z hlavních funkcí rezerv je zabezpečit se na možné budoucí výdaje. Charakteristikou těchto výdajů je především to, že není předem známá jejich přesná výše a období, ve kterém budou uskutečněny. Důležitým úkolem pro obchodní závod je předem odhadnout jejich výši a dokázat se na tyto výdaje včas připravit. Rezervy lze také využít na krytí reálných rizik souvisejících s podnikáním, je-li toto riziko opodstatněné. Z toho vyplývá, když obchodní závod předpokládá, že v budoucnosti bude mít větší výdaje, zabezpečí se již dopředu a tím pádem si vytvoří rezervu. Hlavní výhodou rezerv je, že očekávaný náklad si obchodní závod může rozložit do více časových období a tak nezatíží tolik hospodaření obchodního závodu, než kdyby měl celkový náklad zaplatit najednou. Bohužel, si tyto rizika či ztráty spousta obchodních závodů neuvědomuje a v případě vzniku nečekané události dojde k jednorázovému nákladu, který může hospodaření podniku ovlivnit velice nepříznivým způsobem.

Důležitost rezerv také dokazuje, že se rezervami a jejich využitím zabývá především zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, který upravuje pouze skupinu daňových rezerv. Další významnou literaturou je zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, k němu nezbytná vyhláška č. 500/2002 Sb. a České účetní standardy pro podnikatele. Tato legislativa se zabývá jak rezervami účetními, tak daňovými.

Cílem bakalářské práce je obecně charakterizovat rezervy a jejich význam, popsat jednotlivé účetní a zákonné rezervy, jejich tvorbu a užití, analyzovat a zhodnotit současný stav rezerv v obchodním závodě Montáže Přerov, a.s. a zpracovat návrh vnitropodnikové směrnice pro tvorbu a používání rezerv v obchodním závodě Montáže Přerov, a.s. Návrh směrnice je zpracován na základě současného stavu obchodního závodu a teoretických

i praktických poznatků problematiky rezerv a jejich tvorby získaných analýzou právní úpravy a teoretického vymezení. V bakalářské práci je použita metoda pozorování, analýzy a dedukce.

Bakalářská práce je rozdělena na tři části. V první části se zabývá rezervami obecně. Snaží se vystihnout jejich význam a problematiku. Charakterizuje rezervy z pohledu IFRS a také z pohledu českých právních předpisů.

Ve druhé části jsou popsány základní rozdíly mezi zákonnými a účetními rezervami. U zákonných rezerv jsou vymezeny podmínky pro jejich tvorbu a čerpání. Z účetních rezerv jsou vybrány nejčastěji používané rezervy účetními jednotkami a je charakterizován jejich průběh od vytvoření až po jejich vyčerpání.

Ve třetí části je uvedena tvorba a čerpání zákonných a účetních rezerv, které tvoří obchodní závod Montáže Přerov, a.s. Popisuje, za jakým účelem obchodní závod konkrétní rezervu vytvořil, v jakém období, na jakou částku a jaký byl průběh tvorby a čerpání rezervy. Je uvedeno i jejich účtování.

2 Význam a charakteristika rezerv

Rezerva představuje dluh. Definujeme ji jako účetní položku určenou k pokrytí budoucích dluhů nebo výdajů, u nichž je znám pouze účel. V době, kdy rezervu tvoříme, není známá přesná částka ani přesné datum, kdy rezervu budeme čerpat. Rezervy si účetní jednotka vytváří pro budoucí výdaje, pokud má důvod předpokládat, že nastanou. Účelem je rozložit větší výdaj, který vznikne během několik let, do let, které vzniku předchází. Rezervu lze čerpat vždy pouze na účel, na který byla tvořena, a to maximálně do její plné výše. Za žádných okolností nemůže mít aktivní zůstatek (Kolektiv autorů, 2013).

2.1 Charakteristika rezerv

Rezervy jsou součástí pasiv, patří mezi dlouhodobé cizí zdroje, které jsou zobrazeny v tab. 2.1. Rezervy představují budoucí dluhy vůči dosud neznámému subjektu. Jsou příčinně spjaty s činností účetní jednotky v běžném období. Dluh vyplyne z transakcí, které pravděpodobně nastanou v budoucnu. Výše dluhu je odhadnuta. Rezerva je vždy na konkrétní účel (Benešová, 2010).

Tab. 2.1 Rozvaha

AKTIVA		PASIVA	
A.	Pohledávky za upsaný vlastní kapitál	A.	Vlastní jmění
B.	Stálá aktiva	I.	Základní jmění
I.	Nehmotný investiční majetek	II.	Kapitálové fondy
II.	Hmotný investiční majetek	III.	Fondy ze zisku
III.	Finanční majetek dlouhodobé povahy	IV.	Výsledek hospodaření minulých let
C.	Oběžná aktiva	V.	Výsledek hospodaření běžného období
I.	Zásoby	B.	Cizí zdroje
II.	Dlouhodobé pohledávky	I.	Rezervy
III.	Krátkodobé pohledávky	II.	Dlouhodobé závazky
IV.	Finanční majetek krátkodobé povahy	III.	Krátkodobé závazky
D.	Ostatní aktiva (přechodné účty)	IV.	Bankovní úvěry a výpomoci
I.	Časové rozlišení	C.	Ostatní pasiva (přechodné účty)
II.	Dohadné účty aktivní	I.	Časové rozlišení
		II.	Dohadné účty pasivní

Zdroj: Vlastní zpracování dle Knápková, Pavelková, Šteker, 2013, s. 23

Obsahové vymezení jednotlivých položek rozvahy podle prováděcí vyhlášky. Následující tab. 2.2 ukazuje část rozvahy (konkrétně část pasiv), ve které se vykazuje při účetní závěrce hodnota rezerv na počátku účetního období (sloupec, „Minulé období“) a na jeho konci (sloupec „Běžné období“) (Kolektiv autorů, 2013).

Tab. 2.2 Rezervy v rozvaze

Položka PASIV	Běžné období	Minulé období
B. Cizí zdroje		
B.I. Rezervy		
B.I. 1. Rezervy podle zvláštních právních předpisů		
2. Rezerva na důvody a podobné závazky		
3. Rezerva na daň z příjmů		
4. Ostatní rezervy		

Zdroj: Kolektiv autorů, 2013, s. 296

Rezervy jsou tvořeny na vrub nákladů, účetní jednotka tak zvyšuje náklady a tímto zároveň dochází ke snížení výsledku hospodaření a jejich snížení, rušení nebo rozpouštění se účtuje ve prospěch nákladů. Tímto chováním připomínají položku časového rozlišení – výdaje příštích období. Obdobně jako položka opravné položky jsou rezervy nástrojem zásady opatrnosti. Liší se od opravných položek, jelikož nesnižují hodnotu majetku, nýbrž zvyšují hodnotu dluhů (az data účetnictví, 2009).

Rezervy se zpravidla tvoří minimálně na dvě účetní období nebo s delším časovým horizontem. Účetní jednotka má povinnost dělat dokladovou inventuru rezerv. Při inventarizaci je posuzována jejich odůvodněnost a výše. Rezerva je rozpuštěna v plné výši za předpokladu, jestliže bylo zjištěno, že účel pro její tvorbu již pominul. Stejně tak zjistí-li se, že výše vytvořené rezervy by měla být vyšší nebo nižší, upraví se. Pokud je tvořena v cizí měně, je nezbytné aktualizovat její výši i s ohledem na změnu kurzu. Tato změna potom bude vykazována jako změna výše rezervy a ne jako kurzový rozdíl (Kolektiv autorů, 2013).

2.2 Právní předpisy

Tvorbou rezerv, jejich účtováním, členěním a vykazováním se v české účetní legislativě zabývají u podnikatelských subjektů zejména následující zdroje

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví,
- vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky,
- Český účetní standard pro podnikatele č. 004 – Rezervy,
- zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (Hlaváčková, Kalivodová, 2008).

Základními informacemi o postupu, tvorbě a použití rezerv uvedené ve vyhlášce č. 500/2002 Sb. § 57 jsou

- tvorba rezerv se účtuje na vrub nákladů, jejich použití, snížení nebo zrušení pro nepotřebnost ve prospěch nákladů,
- zůstatky rezerv se převádějí do následujícího účetního období,
- rezervy nesmějí mít aktivní zůstatek,
- rezervy není možné používat k úpravám výše ocenění aktiv,
- výši vytvořených rezerv a jejich odůvodněnost ověřuje účetní jednotka nejméně při každé inventarizaci (vyhláška č. 500/2002 Sb.).

2.3 Vnitřní předpisy

Cílem Českého účetního standardu pro podnikatele č. 004, je stanovit základní postupy účtování o tvorbě a využití rezerv za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami. Standard také stanoví, že rezervy vymezené zákonem lze vytvářet buď procentem z určeného základu, nebo absolutní částkou, pokud zvláštní předpis nestanoví odlišný způsob tvorby rezervy. Rezervy podléhají inventarizacím, kdy je zejména vyhodnocována oprávněnost a výše jejich zůstatku. Tvorba rezerv, jejich výše, způsob účtování a oprávněnost by měla být upravena vnitřními normami v obchodním závodě.

Tento předpis upravuje účetní jednotce otázku

- vymezení titulů pro tvorbu rezerv,
- postup tvorby a užití rezerv,
- postup účtování,
- výše rezervy (Kolektiv autorů, 2005).

2.4 Členění rezerv

Rezervy jsou rozděleny podle různých hledisek

- **rezerva na určené účely z nákladů**
 - a) rezervy podle zvláštních právních předpisů,
 - b) rezerva na důchody a podobné závazky,
 - c) rezerva na daň z příjmů,
 - d) rezerva na garanční opravy,
 - e) rezerva na restrukturalizaci,
 - f) ostatní rezervy (az data účetnictví, 2009),
- **z účetního pohledu**
 - a) zákonné rezervy – upravené zákonem o rezervách, rezerva je daňově uznatelná a ovlivňuje současně základ daně z příjmů a účetní výsledek hospodaření,
 - b) ostatní rezervy – o tvorbě rezervy rozhoduje firma, nemá vliv na základ daně (Kolektiv autorů, 2013),
- **podle položek výkazu zisku a ztráty, které splňují prováděcí vyhlášku**
 - a) změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období zahrnuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv, opravných položek a komplexních nákladů příštích období, může vzniknout i záporná hodnota,
 - b) změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční oblasti vyjadřuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem rezerv a opravných položek ve finanční oblasti, může nastat i záporná hodnota,
 - c) mimořádné náklady obsahují náklady z operací zcela mimořádných díky běžné činnosti účetní jednotky, jakož i náklady z mimořádných událostí nahodile se vyskytujících (Kolektiv autorů, 2013).

Tab. 2.4.1 Členění rezerv v účetnictví obchodního závodu podle různých hledisek klasifikace

Členění rezerv		
Klasifikace podle:	Základní druhy rezerv:	Příklady užití rezerv:
Vztahu k dani z příjmů	<i>Daňové (účetní)</i>	Na opravy hmotného majetku
	<i>Účetní (ostatní)</i>	Na důchody, na rizika zahraniční pobočky
Účelu tvorby	<i>Obecné</i>	Na rizika a ztráty z podnikání
	<i>Účelové</i>	Na daň z příjmů, na vypořádání důlních škod
Vztahu k typu činnosti	<i>Provozní</i>	Na pěstební činnost, na odbahnění rybníka
	<i>Finanční</i>	Na kursové ztráty, na smluvní pokuty a penále
	<i>Mimořádné</i>	Na restrukturalizaci, na poskytnuté záruky
Doby tvorby	<i>Krátkodobé (2 až 3 roky)</i>	Na rizika spojená se vstupem ČR do EU
	<i>Střednědobé (do 5 let)</i>	Na záruční opravy, na soudní spory
	<i>Dlouhodobé (nad 5 let)</i>	Na sanaci pozemků dotčených těžbou

Zdroj: Děrgel, 2005

Dále lze rezervy členit na

- a) **zjevné rezervy** – někdy označovány i jako rezervy viditelné, které se vykazují samostatně v pasivech rozvahy. Jejich materiální forma nemusí být v aktivech vykázána v jedné položce (např. na účtu peněžních prostředků, jehož výše by odpovídala výši vytvořené rezervy), může být vázaná i v jiných složkách majetku (např. v cenných papírech), vždy však v takových aktivech, která lze pohotově přeměnit na peněžní prostředky v době, kdy je potřeba rezervu čerpat,

- b) **tiché rezervy** – na rozdíl od viditelných rezerv tyto rezervy nenalezneme v podobě samostatně vyčíslené položky, můžeme je také nazývat jako rezervy skryté nebo latentní. Výše rezervy vyplývá ze samé podstaty obecně uznávaných účetních zásad, zejména z předpokladu trvání obchodního závodu a zásady opatrnosti. Za normálních okolností (okolnosti, kdy účetní jednotka nemá záměr ani potřebu likvidovat své činnosti nebo snižovat jejich rozsah) je vyhotovení účetní závěrky založeno na předpokladu, že účetní jednotka bude pokračovat ve své činnosti i v předvídatelné budoucnosti. V takovém případě se účetní výkazy sestaví na základě účetních zásad. Z předpokladu budoucí existence účetní jednotky je odvozena zásada opatrnosti, jež patří v účetnictví snad k nejstarším konzervativním zásadám. Vznikají před sestavením rozvahy, tedy ještě před zjištěním a vykázáním výsledku hospodaření některým z těchto způsobů
- podhodnocením aktiv – nižší ocenění aktiv, než odpovídá očekávanému snížení jejich ekonomického užitku,
 - nadhodnocením dluhů,
 - příliš zrychlenými odpisy, tj. odepsáním majetku za kratší dobu než odpovídá době jeho opotřebení (Kovanicová, 2012).

2.5 Podle mezinárodního standardu účetního výkaznictví

Rezervami, podmíněnými dluhy a podmíněnými aktivy se zabývá standard IAS 37. Tento standard vychází z aplikování definice aktiv a zejména dluhů, z uplatnění aktuálního principu a zásady opatrnosti. Standard také upravuje odlišení rezerv a dohadných položek pasivních. Tyto položky představují dluhy vůči konkrétním osobám, se kterými nebylo ještě provedeno odsouhlasení částek – dluh je nutno vykazovat v odhadnuté výši. S rezervami se spojuje větší míra neurčitosti než s dohadnými položkami pasivními (Graham Holt, 2013).

Výsledky skutečností, které se odehrály v současném období a v budoucnu pravděpodobně povedou k odtoku peněžních prostředků, které je třeba zachytit v období jejich vzniku. Vznik dluhů – rezerv - může plynout jak ze smluvních tak i mimosmluvních dluhů účetní jednotky. Mimosmluvní dluh vzniká například jako následek obchodních zvyklostí a politik firmy. Standard rezervy definuje jako dluh s nejistým časovým rozvrhem a výší. Rezervu lze podle standardu vykázat jen za vykonání těchto podmínek

- účetní jednotka má současný dluh, vzniklý jako důsledek uplynulé události,
- je očekávané, že k vypořádání dluhu bude nezbytný odtok prostředků, představujících

ekonomický prospěch,

- dluh se dá spolehlivě ocenit (Dvořáková, 2013).

IAS 37 se zaměřuje hlavně na tři oblasti

- **nevýhodná smlouva** – smlouva, u které náklady převýší očekávaný užitek a obchodní závod nemá možnost od této smlouvy odstoupit, například v důsledku sjednaných sankcí. Účetní jednotka musí přistoupit k tvorbě rezervy v souladu se zásadou opatrnosti a akruálním principem v tom období, kdy se smlouva stala nevýhodnou. Například se jedná o smlouvu na poskytnutí určité služby, kterou obchodní závod nemá možnost splnit třeba kvůli havárii,
- **záruční opravy** – tato oblast se zaměřuje na možnost navrácení zboží bez udání důvodů. Tento dluh může mít smluvní nebo mimosmluvní charakter,
- **restrukturalizace** – definuje se jako prodej nebo skončení ukončení části podnikatelských aktivit, přemístění z jednoho regionu do jiného, uzavření obchodních provozů v regionech. Rizika spojená s touto rezervou vedla k tomu, že standard obsahuje skupinu podmínek, které obchodní závod musí splňovat, aby mohl tuto rezervu vykazovat. Mezi podmínkami tvorby rezervy jsou uváděny jako dvě hlavní
 - a) účetní jednotka musí mít podrobný plán restrukturalizace,
 - b) restrukturalizace účetní jednotky musí být buď zahájena, nebo účetní jednotka musí plán restrukturalizace zveřejnit. U stran, které se restrukturalizace dotknou (např. dodavatelé, odběratelé, zaměstnanci), musí být vyvoláno reálné očekávání, že k restrukturalizaci dojde (Dvořáková, 2013).

2.5.1 Oceňování a účetní zobrazení podle IFRS

Rezervy jsou oceněny na základě kvalitního odhadu peněžních prostředků, které budou nutné k vypořádání těchto současně existujících dluhů. Kvalitní odhad je dle standardu částka, kterou by obchodní závod racionálně vyplatil, pokud by se dluh vyrovnával k rozvahovému dni, nebo částka, ve které by jej k tomuto datu přepsal na třetí stranu. Při odhadu je potřeba respektovat zásadu opatrnosti (Dvořáková, 2013).

Účetní jednotka při odhadu výše tvorby rezervy vychází z předchozích zkušeností, expertních posudků, využívá statistických metod apod. Rezerva se oceňuje v hodnotě před zdaněním.

Při stanovení výše rezervy se berou v úvahu tyto faktory

- **rizika a nejistoty** - zvažování souvisejícího rizika, které je spojeno s odhadem částky, účetní jednotka by měla nejlépe vycházet z vyšších odhadovaných částek nežli z nižších, avšak nesmí úmyslně nadhodnocovat rezervy,
- **časová hodnota peněz** – rezervy se oceňují v současné hodnotě budoucích peněžních toků,
- **budoucí události** – účetní jednotka musí také zvažovat budoucí události, které pravděpodobně ovlivní částku vypořádání rezervy. Těmito událostmi mohou být očekávané změny technologie, změny zákonů apod. (Dvořáková, 2013).

2.5.2 Zveřejňování rezerv podle standardu IFRS

Standard vyžaduje, aby účetní jednotka pro každou kategorii rezerv zveřejnila

- účetní hodnotu na začátku období,
- účetní hodnotu na konci období,
- nově vytvořené rezervy,
- zvýšení již existujících rezerv v průběhu účetního období,
- nevyužité hodnoty rezerv, již byly v průběhu účetního období rozpuštěny,
- přírůstky hodnoty rezerv, které jsou způsobeny zvyšováním jejich současné hodnoty,
- stručný popis podstaty dluhu,
- očekávaný časový rozvrh,
- s rezervou spojené rizika a nejistoty,
- částky očekávaných kompenzací výdajů, na které byly vytvořeny rezervy.

Z výše uvedených požadavků standardu na vykazání informací je zřejmé uplatňování zásady opatrnosti (Dvořáková, 2013).

Mezi rezervami v účetních předpisech ČR a IAS 37 existuje pár významných rozdílů. V ČR jsou vytvářeny rezervy na opravu dlouhodobého majetku, odbahnění rybníků, na obnovu vytěžených lesních porostů a při splnění podmínek daných zákonem o rezervách jsou daňově uznatelnými výdaji. Uvedené rezervy však nelze uznat jako dluhy a jejich tvorba není v souladu s IAS 37 (Dvořáková, 2013).

3 Tvorba a užití rezerv

V této kapitole se zaměříme na tvorbu a užití zákonných a následně tvorbu a využití rezerv podle účetních předpisů. V následujících řádcích bude zobrazena charakteristika zákonných rezerv.

3.1 Zákonné rezervy

Rezervy, které jsou tvořeny podle zvláštních právních předpisů, také nazýváme jako rezervy zákonné. Tvorba a užití je řešeno v zákoně o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů v § 2 až 6, který se zabývá obecnými pravidly vztahujícími se ke všem zákonným rezervám. Pokud postupují účetní jednotky podle právních předpisů, je jejich tvorba daňově uznatelným nákladem. Rezervy jsou tvořeny např. na rizika ve veřejném zájmu a jejich vznik je podmíněn zákonem o rezervách a jinými zvláštními zákony, např. zákonem č. 44/1988 Sb., o ochraně využití nerostného bohatství (tzv. horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, č. 18/1997 Sb., atomový zákon a další. Pro účtování používáme účet 451 – Rezervy podle zvláštních právních předpisů (zákon č. 593/1992 Sb.).

Tyto rezervy se tvoří procentem z určeného základu nebo v absolutní částce, jestliže zvláštní zákon přesně nestanoví u zřetelné rezervy způsob její tvorby. Rezervy se mohou tvořit jen na účely, které stanoví zákon o rezervách. Uplatňují se za zdaňovací období nebo v období, za které se odevzdává daňové přiznání. Zdaňovacím obdobím je u fyzických osob kalendářní rok, u právnických osob se obdobím rozumí doba vymezená v zákoně o daních z příjmů. Poplatník při podání daňového přiznání prověřuje odůvodněnost tvorby rezerv a jejich skutečný stav porovnává s výší, kterou může uplatnit. Účetní jednotka musí zaúčtovat a také uvést v daňové evidenci tvorbu rezerv, kterou uplatňuje v základu daně z příjmů (Koudelná, 2012).

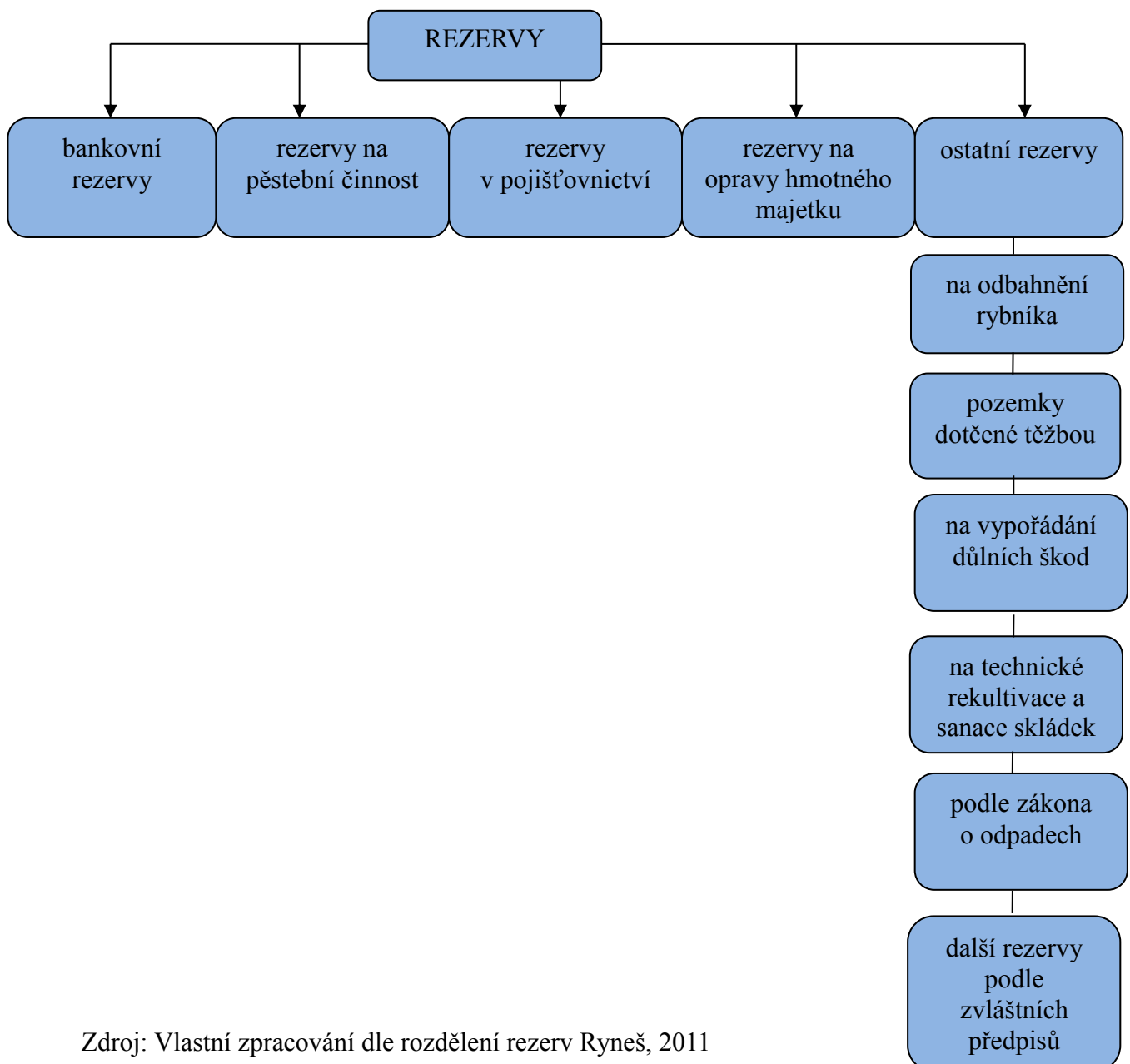
Rozdělení rezerv

Zákon o rezervách upravuje podle § 1 účely pro zjištění základu daně z příjmu způsob tvorby a výši rezerv, jež jsou výdajem vynaloženým na dosažení a udržení, zajištění a udržení příjmů u poplatníků daní z příjmů. Za tyto rezervy se považují

- bankovní rezervy,
- rezervy na pěstební činnost,

- rezervy v pojišťovnictví,
- rezervy na opravy hmotného majetku,
- ostatní rezervy,
 - na odbahnění rybníka,
 - na sanaci pozemků dotčených těžbou,
 - na vypořádání důlních škod,
 - na technické rekultivace a sanace skládek,
 - podle zákona o odpadech,
 - další rezervy podle zvláštních právních předpisů (Ryneš, 2011).

Obr. 3.1.1 Rozdělení zákonných rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování dle rozdělení rezerv Ryneš, 2011

Předchozí rezervy si charakterizuje v následujících řádcích. Některé zmíníme pouze okrajově, jelikož se týkají omezeného okruhu subjektů. Nejčastější zákonnou rezervou, kterou tvoří účetní jednotky, je rezerva na opravy hmotného majetku.

3.1.1 Bankovní rezervy

Tyto rezervy podle zákona č. 21/1991 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, jsou regulovány zákonem o rezervách, mohou vytvářet pouze bankovní subjekty. Banky jako výdaje (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů mohou vytvářet ve zdaňovacím období rezervy na poskytnuté bankovní záruky za úvěry poskytnuté bankami (zákon č. 21/1992).

Celková výše tvorby za zdaňovací období nesmí přesáhnout výši 2 % průměrného stavu poskytnutých bankovních záruk za úvěry poskytnuté bankami. Rezervy musí být vždy přiřazeny k individuálním zárukám. Průměrný stav podle zákona o rezervách je kalkulován z měsíčních zůstatků k poslednímu dni v měsíci a zůstatku k 1. lednu příslušného zdaňovacího období (zákon č. 593/1992 Sb., §5).

Za bankovní záruku se pro účely tvorby rezerv pokládá bankovní záruka, která byla poskytnuta za dluhy subjektu se sídlem nebo bydlištěm na území členského státu Evropské unie v případě, bude-li použito pro její sjednání a poskytnutí právo státu, který je členem Evropské unie, s výjimkou případu, kdy bude v souvislosti s bankovní zárukou využito právo státu, který není členem Evropské unie, a to i v případě, že použití tohoto práva umožňuje právo konkrétního členského státu Evropské unie (zákon č. 593/1992 Sb., §5).

Pokud je sjednán nebo poskytnut úvěr nebo bankovní záruka prostřednictvím třetí osoby se sídlem mimo území členského státu Evropské unie, nebo ve smluvním vztahu s touto osobou je využito práva státu, který není členem Evropské unie, a to i v případě, jestliže použití tohoto práva umožňuje právo příslušného členského státu Evropské unie, nejedná se o pohledávku z úvěru nebo bankovní záruku (zákon č. 593/1992 Sb., §5).

3.1.2 Rezervy na pěstební činnost

Pěstební činností se podle § 9 pro účely zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně, rozumí obnova lesa a veškeré výchovné činnosti prováděné v porostech do 40 let jejich věku, ochrana lesa a opatření k obnově porostů s nevhodnou nebo náhradní dřevinnou skladbou (zákon č. 593/1992 Sb., § 9).

Význam tvorby rezervy na pěstební činnosti je odložení zdanění tržeb po dobu uskutečnění průběžných nákladů souvisejících s pěstební činností. Tvořit rezervy se v tomto případě doporučuje příspěvkovým organizacím a společnost s ručením omezeným, a to obzvláště z důvodu daňové optimalizace (Kolektiv autorů, 2013).

Rezervy na pěstební činnost děláme podle výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m³. Výši si může obchodní závod stanovit sám v rozpočtu nákladů a čerpá ji až při uskutečnění činností. V případě, že nejsou práce provedeny v rozpočtovém objemu, rezerva je zrušena a zúčtována. Rezervy můžeme tvořit na veškeré uznatelné výdaje na tvorbu rezerv, na pěstební činnost, které jsou uvedeny v příloze zákona č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Pouze na tyto výkony mohou být rezervy tvořeny (Kolektiv autorů, 2013).

Jako daňově uznatelné výdaje pro tvorbu rezerv jsou považovány

- obnova lesa první opakovanou sadbou,
- příprava půdy pro obnovu lesa,
- oplocení mladých lesních porostů,
- ochrana lesa proti škůdcům,
- ošetřování mladých dřevin (Kořínek, 2011).

Z pohledu daní je rezerva daňově uznatelný výdaj pouze za splnění podmínky, která vychází z toho, že peněžní prostředky na rezervy uloží na zvláštní účet u banky a z tohoto účtu je bude čerpat pouze na úhradu výdajů, pro které byly určeny (Kořínek, 2011).

3.1.3 Rezervy v pojišťovnictví

Touto rezervou se v zákoně o rezervách, pro zjištění základu daně z příjmů, zabývá § 6. Technickými rezervami, které upravuje zákon o pojišťovnictví, se pro účely zjištění základu daně z příjmů v období, za které se podává daňové přiznání, uznává tvorba rezerv zaúčtovaná podle tuzemského zákona, které jsou výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů (zákon č. 593/1992 Sb., §6).

Tyto rezervy jsou rozděleny do dvou skupin a to

- 1) *Z technických rezerv na neživotní pojištění vytvářejí*
 - a) rezervy na pojistné plnění,
 - b) rezervy na prémie a slevy,
 - c) vyrovnávací rezervy,
 - d) rezervy na nezasloužené pojistné,
 - e) rezervy na splnění dluhů z ručení za dluhy České kanceláře pojistitelů podle zákona upravujícího pojištění odpovědnosti z využití vozidla.

- 2) *Z technických rezerv na neživotní pojištění tvorba*
 - a) rezervy na pojistné plnění,
 - b) rezervy na prémie a slevy,
 - c) rezervy pojistného neživotních pojištění,
 - d) rezervy na nezasloužené pojistné,
 - e) rezervy na provedení dluhů z použité technické úrokové míry a ostatních početních parametrů (zákon č. 593/1992 Sb., §6).

Jak je napsáno v zákoně č. 593/1992 Sb. §6 odst. 2 „*U poplatníka se sídlem mimo území České republiky je tvorba technických rezerv výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů maximálně do výše, kterou by mohl uplatnit poplatník se sídlem na území České republiky*“.

3.1.4 Rezervy na opravu hmotného majetku

Ve smyslu ustanovení § 24 odst. 2, ZDP jsou za výdaj (náklad) vynaloženy na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, považovány pouze rezervy, jejichž způsob tvorby a výši pro daňové účely stanoví zvláštní zákon, kterým je zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Rezervu lze považovat za „zákonnou“ pouze za dodržení veškerých podmínek stanovených zákonem o rezervách (Kolektiv autorů, 2013).

Obecné podmínky

Rezervu lze tvořit pouze na majetek, jehož doba odepisování je minimálně 5 let a tím pádem je zařazen v 2. odpisové skupině a vyšší. Majetek musí být buď přímo ve vlastnictví obchodního závodu či být organizační složkou státu příslušnou hospodařit s majetkem státu, být podílovým fondem, jehož součástí hmotný majetek je nebo je pronajatý na základě smlouvy o nájmu majetku a k opravám tohoto majetku je nájemce smluvně písemně zavázán.

Rezervy na opravy hmotného majetku NELZE tvořit na hmotný majetek

- který je určen k likvidaci,
- u něhož jde o opravy v důsledku škody či jiné nahodilé nebo nepředvídatelné události,
- u něhož jde o opravy, které se pravidelně opakují každý rok (např. plánované každoroční opravy výrobního zařízení),
- jehož vlastníkem je poplatník, vůči jehož majetku trvají účinky prohlášení konkursu,
- na technické zhodnocení,
- na pořízení majetku (Kovalíková, 2011).

Ve zdaňovacím období je tvorba rezervy výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, pokud budou peněžní prostředky v plné výši na jedno zdaňovací období, převedeny na samostatný účet v bance, který je veden v českých korunách nebo v eurech a je určen výhradně pro ukládání prostředků rezerv a to nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání. Nebudou-li peněžní prostředky v plné výši převedeny na samostatný účet nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání, rezerva se zruší ve zdaňovacím období, za které se toto daňové přiznání podává. Peněžní prostředky samostatného účtu mohou být čerpány pouze na účely, na které byla rezerva vytvořena (Kolektiv autorů, 2013).

Výše rezervy se odvíjí podle jednotlivého hmotného majetku určeného k opravě a charakteru této opravy. Nebude-li oprava zahájena nejpozději ve zdaňovacím období

následujícím po zdaňovacím období, ve kterém se předpokládalo zahájení opravy, rezerva se zruší v tomto následujícím zdaňovacím období. Rezerva nebo její zůstatek se také zruší, jestliže rezerva nebyla vyčerpána nejpozději ve zdaňovacím období, které následuje po zdaňovacím období, ve kterém byla oprava zahájena. Za zahájení opravy se považuje termín, ve kterém se fyzicky začnou provádět práce přímo na majetku, který je předmětem opravy. Provádí-li se oprava mimo provozovnu poplatníka jinou osobou, rozumí se zahájením opravy převzetí majetku do opravy touto osobou. Toto ustanovení se nevztahuje, jestliže k překročení těchto lhůt došlo zásahem orgánu státní správy nebo orgánů samosprávy (zákon č. 593/1992, § 7).

Zjistí-li poplatník daně z příjmu skutečnost, která by ovlivnila změnu výše rezervy, musí provést úpravu její výše počínaje zdaňovacím obdobím, v němž tuto skutečnost zjistí. Rezerva na opravy u jednotlivého hmotného majetku nesmí být tvořena pouze jedno zdaňovací období a tvoří se postupně. Poplatník, který je plátcem daně z přidané hodnoty, vychází při stanovení výše rezervy z rozpočtu nákladů na opravu v ocenění bez daně z přidané hodnoty (zákon č. 593/1992, § 7).

Maximální doba tvorby rezervy u hmotného majetku je uvedena v následující tabulce:

Tab. 3.1.5.1 Maximální doba tvorby rezervy

Zatřídění majetku do odpisové skupiny	Maximální doba tvorby rezervy na opravu
2. (např.: pracovní stroje, auta, autobusy)	3 zdaňovací období
3. (parní kotle, tramvaje, vozy metra, apod.)	6 zdaňovacích období
4. (věže, stožáry, plynovody a další)	8 zdaňovacích období
5. a 6. (administrativní budovy, muzea, hotel)	10 zdaňovacích období

Pozn.: K období, za které se podávalo daňové přiznání, ale zdaňovacím obdobím nebylo, se nepřihlíží.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kolektiv autorů, 2013, s. 299

Můžeme se setkat i s rezervou, která je vytvářena na opravu hmotného nemovitého majetku, který je ve spoluvlastnictví. Při uplatňování takto vytvořené rezervy na opravu do daňových výdajů (náklad), by se měli poplatníci řídit předpisy, které jsou upraveny v § 11 ZDP. Příjmy dosažené společně dvěma nebo více poplatníky z titulu spoluvlastnictví k majetku nebo ze společných práv a společné výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení se rozdělují mezi poplatníky podle jejich spoluvlastnických podílů. Plynou-li příjmy

z užívání majetku ve spoluvlastnictví nebo na základě písemné smlouvy jen určitým spoluvlastníkům, rozdělují se příjmy nebo výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle této smlouvy. Jestliže nejsou příjmy a výdaje rozděleny mezi spoluvlastníky podle spoluvlastnických podílů, mohou uplatnit výdaje na ně připadající pouze v prokázané výši (Kořínek, 2009).

3.1.5 Ostatní zákonné rezervy

Mezi tyto rezervy můžeme zařadit rezervy

- na odbahnění rybníka,
- na sanaci pozemků dotčených těžbou,
- rezerva na vypořádání důlních škod,
- rezervy na technické rekultivace a sanace skládek,
- rezervy podle zákona o odpadech a další rezervy podle zvláštních zákonů (zákon č. 593/1992, § 10a).

Rezervy podle zákona o odpadech

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje tuto rezervu. V tomto zákonu jsou vymezeny pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s nimi při dodržování ochrany životního prostředí, ochrany lidského zdraví a trvale udržitelného rozvoje a při omezování nepříznivých dopadů využívání přírodních zdrojů a zlepšování účinnosti tohoto využívání, dále práva a povinnosti osob v odpadovém hospodářství a působnost orgánů veřejné správy v odpadovém hospodářství. Dále je zde vysvětlen pojem odpad a výjimky, na které se zákon nevztahuje (zákon č. 185/2001 Sb.).

3.2 Rezervy podle účetních předpisů a zásad

Účetní rezervy jsou tvořeny na základě odhadů účetní jednotky vydáním vnitropodnikových směrnic pro tvorbu a čerpání rezerv nebo je požaduje účetní legislativa. Účetní rezervy nejsou podle zákona o účetnictví považovány za daňový náklad, ačkoli ovlivňují výsledek hospodaření (Kovanicová, 2012).

Zákon o účetnictví uvádí případy, na které je vhodné vytvářet rezervy, které jsou uvedeny v § 26 odst. 3 téhož zákona:

„Rezervami se podle tohoto zákona rozumí rezerva na rizika a ztráty, rezerva na daň z příjmů, rezerva na důchody a podobné závazky, rezerva na restrukturalizaci. Rezervami se dále rozumí technické rezervy nebo jiné rezervy podle zvláštních předpisů“

Tento výčet rezerv uvedený v zákoně je však pouze příkladný a účetní jednotka si může sama tvořit rezervy na různé další účely podle své potřeby. Podmínkou však je, aby tyto rezervy splňovaly podmínky stanovené účetními předpisy. Avšak nelze z tohoto vyvozovat, že je dovoleno vytvářet rezervy na neidentifikovatelné případy, např. na obecná podnikatelská rizika.

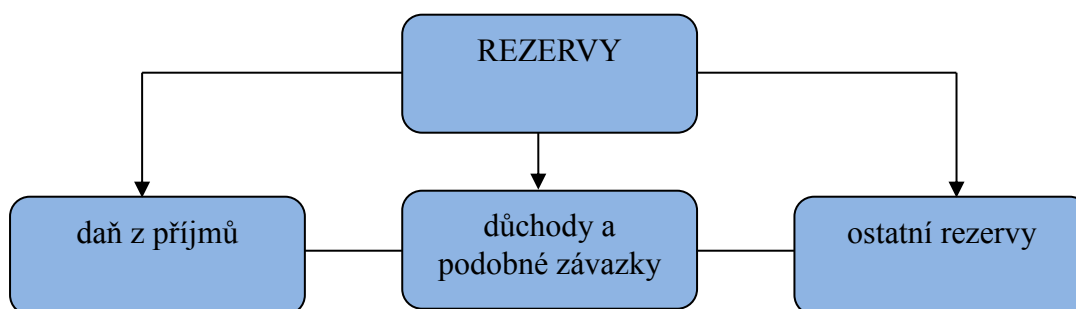
Jak již bylo uvedeno, ze zákona lze rezervy tvořit na rizika a ztráty. Podstatné je uvědomit si, že rezervu nelze vytvořit na předem neidentifikovatelné události, jakými jsou např. obecná rizika vyplývající z podnikání. Tvorba rezerv závisí na opodstatněné současné či minulé skutečnosti, díky které může obchodní závod riziko nebo ztrátu očekávat. Vrátime-li se k principu věrného a poctivého zobrazení skutečnosti v souvislosti s problematikou rezerv, narazíme na závažné problémy. Účetní rezervy jsou tvořeny za účelem očekávaných budoucích výdajů, kdy není předem známa jejich přesná výše a období, kterého se týkají. Můžeme tedy říct, že řada účetních operací při tvorbě rezerv je závislá pouze na odhadech. Věrné zobrazení skutečnosti reprezentuje nezaujatost a vyžaduje, aby nedocházelo ke zkreslování skutečnosti. Avšak musí počítat i s budoucími událostmi, které mohou dosavadní odhady zcela změnit (Lousa, 2014).

Doba tvorby rezervy není pevně stanovena, vhodné je vycházet v každé určité situaci z možností a potřeb účetní jednotky. Rezervu můžeme celou tvořit v jediném období, stejně jako lze vytvořit rezervu postupně po dobu několika období (Kolektiv autorů, 2005).

Rozhodování o účetních rezervách je v plné kompetenci účetní jednotky, účetní rezervy jsou daňově neuznatelným nákladem a tvoří je

- 1) rezerva na daň z příjmů,
- 2) rezerva na důchody a podobné závazky,
- 3) ostatní rezervy
 - rezerva na garanční opravy,
 - rezerva na restrukturalizaci,
 - rezerva na rizika a jiné ztráty z podnikání,
 - obchodní rizika,
 - technické a jiné rezervy (Kovanicová, 2012).

Obr. 3.2.1 Rozdělení účetních rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kovanicová, 2012

3.2.1 Rezerva na daň z příjmu

Rezerva na daň z příjmů se vykazuje v případě, kdy okamžik sestavení účetní závěrky (uzavření účetního období) předchází okamžiku řádného vyčíslení daňové povinnosti, tj. zpracování daňového přiznání. Tato rezerva umožňuje vyčíslení disponibilního zisku před vlastním podáním daňového přiznání správci daně, jelikož daňové přiznání s vyčíslením splatné daně se podává většinou až po uzavření účetních knih. V následujícím účetním období je zaúčtována vyčíslená daňová povinnost z řádného daňového přiznání a rezerva je zrušena. Z tohoto plyne, že čím přesněji bude rezerva stanovena, tím menší bude rozdíl při jejím rozpuštění. Rezerva na daň z příjmů je výslovně určena pro vyúčtování a vypořádání daně z příjmů, a proto ji nelze využívat pro vyúčtování ostatních daní. Tato rezerva není daňově uznatelná (Kolektiv autorů, 2013).

U většiny účetních jednotek problém nastává u vykazování výše rezervy v případě, kdy účetní jednotka má zaplacené zálohy na splatnou daň nebo dokonce má přeplatek na zálohách. Rezervu vykážeme pouze ve výši rozdílu mezi odhadovanou splatnou daní a úhrnem zaplacených záloh (Lousa, 2014).

3.2.2 Rezerva na důchody a podobné závazky

Rezerva na důchody a podobné závazky se vykazuje, pokud účetní jednotka vytváří tuto rezervu na základě povinnosti vyplácet zaměstnancům důchody nebo podobné požitky uložené jí např. kolektivní smlouvou nebo jiným právním předpisem. V současné době jsou důchodové záležitosti řešeny formou příspěvků zaměstnavatele na penzijní připojištění či životní pojištění zaměstnance (Hlaváčková, Kalivodová, 2008).

3.2.3 Ostatní rezervy

Mezi ostatní rezervy jsou řazeny rezervy na garanční opravy, na restrukturalizaci, dále rezerva na rizika a jiné ztráty z podnikání, obchodní rizika a další rezervy.

3.2.3.1 Rezerva na garanční opravy

Tato rezerva je tvořena účetní jednotkou, jež ke svým výrobkům (zboží) poskytuje záruku a domnívá se, že může dojít k budoucím výdajům, které nastanou v souvislosti s opravami v záruční lhůtě. Při zjišťování výše této rezervy se vychází například z minulých zkušeností, z množství prodaných výrobků (zboží), z odhadu nebo je sestavena kalkulace. Tvořit tuto rezervu je vyžadující jelikož příčina potencionálních nákladů na odstranění reklamovaných závad vznikla v období, ve kterém byly dodány výrobky (zboží), eventuálně služby a ve kterém byly zahrnuty do výnosů. Při čemž náklady spojené na odstraňování vad musí být součástí stejného období, ve kterém bylo dosaženo výnosů, protože z těchto výnosů jsou zaplaceny (Lousa, 2014).

3.2.3.2 Rezerva na restrukturalizaci

Na základě programu restrukturalizace, který schválil orgán k tomu příslušný podle zvláštního právního předpisu, případně společníky, může účetní jednotka vytvářet rezervu na restrukturalizaci. Tuto je možno tvořit a čerpat pouze na přímé náklady nezbytně nutné k uskutečnění programu restrukturalizace, které nesouvisí s pokračujícími aktivitami účetní jednotky. K těmto nákladům nepatří náklady na přeškolení nebo přemístění zaměstnanců, kteří budou nadále v zaměstnaneckém poměru, náklady na marketing, apod. (Kolektiv autorů, 2013).

„Restrukturalizací se rozumí program jak tvrdí kolektiv autorů, kterým se významně mění předmět činnosti účetní jednotky nebo způsob, jakým je činnost účetní jednotky prováděna. Restrukturalizace může zahrnovat zejména

- a) přemístění podnikatelských aktivit do jiné oblasti, případně uzavření provozu,*
- b) utlumení nebo ukončení části podnikatelských aktivit“ (Kolektiv autorů, 2013, s. 306).*

Rezerva na restrukturalizaci má být tvořena proto, aby na základě jejího zúčtování byly jednak vyjádřeny předpokládané náklady na restrukturalizaci do roku, v němž o ní bylo rozhodnuto a též proto, aby pomocí rezervy bylo zabráněno rozdělení výsledku hospodaření a tím byly zachovány zdroje potřebné na úhradu nákladů této restrukturalizace. Tato rezerva se účtuje do mimořádných nákladů, je zachycena v účtové skupině 58 (Lousa, 2014).

3.2.3.3 Rezerva na rizika a jiné ztráty z podnikání

Rezervy na rizika a jiné ztráty z podnikání neupravuje podrobněji žádný předpis. Jejich tvorba a využití je v plné kompetenci účetní jednotky a účetní jednotka ji tvoří na základě budoucího vývoje. Odhad výše rezervy může účetní jednotka na základě získaných zkušeností, tak aby bylo možné výši rezervy odůvodnit, například vycházíme ze zkušeností z minulého vývoje účetní jednotky. V případě účetních jednotek se nejčastěji setkáváme s typy rezerv, které jsou účetními jednotkami vykazovány, jsou to rezervy na budoucí dluhy, jestliže je obchodní závod věřitelem, rizika vyplývající z probíhajících soudních sporů. Patří sem také i rezervy na ztráty v případě uzavření nevýhodných smluv apod. (Lousa, 2014).

3.2.3.4 Rezerva na obchodní rizika

Podobně jako předcházející rezervu na rizika a ztráty z podnikání neupravuje žádný účetní předpis. Ale z toho nevyplývá, že rezervy na rizika je možné vytvářet libovolně, ba naopak musí být zdůvodněny minulými událostmi nebo reálně očekávanými okolnostmi. Tuto rezervu tvoříme z důvodu, kterým může být např. neúspěšně dokončen obchodní případ. Obecně můžeme říci, rezervu vytváříme v případech, které budou vyjadřovat obvyklá rizika, která souvisí s uzavíranými obchodními případy. I když tato rezerva může být tvořena z mnoha důvodů, nejsou zde ovšem zahrnuty rizika spojená s úhradou faktury, protože ta jsou kryta opravnými položkami. Naopak tato rezerva zahrnuje rizika, která souvisí s provozními událostmi a jsou tvořena

- v obchodních podnicích, kde jsou nepojištěná rizika na odcizení či zničení zboží,

- v zemědělství kde mohou být nepojištěné či nepojistitelné škody na úrodě nebo na onemocnění chované drůbeže, skotu.

Dále to mohou být

- nepojištěné škody z odpovědnosti vůči třetím osobám,
- rezerva na pojištěné škody ve výši spoluúčasti,
- rezerva na náklady spojené s likvidací dlouhodobého majetku (Lousa, 2014).

Pokud se při likvidaci dlouhodobého majetku dají očekávat vyšší náklady, které nepokryje výnos z likvidace a tento rozdíl bude značný, je doporučováno vytvořit rezervu na pokrytí předpokládané ztráty. Tato ztráta z likvidace majetku bude zúčtována do období, kdy bylo o likvidaci rozhodnuto, to znamená do období, ve kterém vznikl důvod této ztráty. Tato rezerva se netvoří na likvidaci nemovitého majetku, pokud majetek bude nahrazován novým, neboť demoliční náklady a zůstatková hodnota vstupují do hodnoty nové nemovitosti.

Uvedená podmínka platí jen v případech, jestliže nebyla tato rezerva vytvářena již dříve. Jestliže bude při výpočtu odpisů brán v úvahu pouze výnos z likvidace, bude tato rezerva vytvářena pouze v případech, kdy náklady na likvidaci budou očekávány vyšší než výnos z dané likvidace (Mertíková, 2010).

3.2.3.5 Další rezervy

Těmito rezervami se rozumí např. rezervy na různé finanční platby, které bude nutno hradit v budoucnu na základě rozhodnutí učiněných v tomto účetním období, jako třeba provize, které potenciálně mohou vzniknout v budoucnu, ale v době účetní závěrky není ještě známa základna, ze které bude prováděn výpočet, protože dle uzavřené smlouvy bude platba učiněna až po zjištění obratu dosaženého za několik bezprostředně předcházejících období. Rovněž tak to mohou být rezervy na nepojištěné škody (Lousa, 2014).

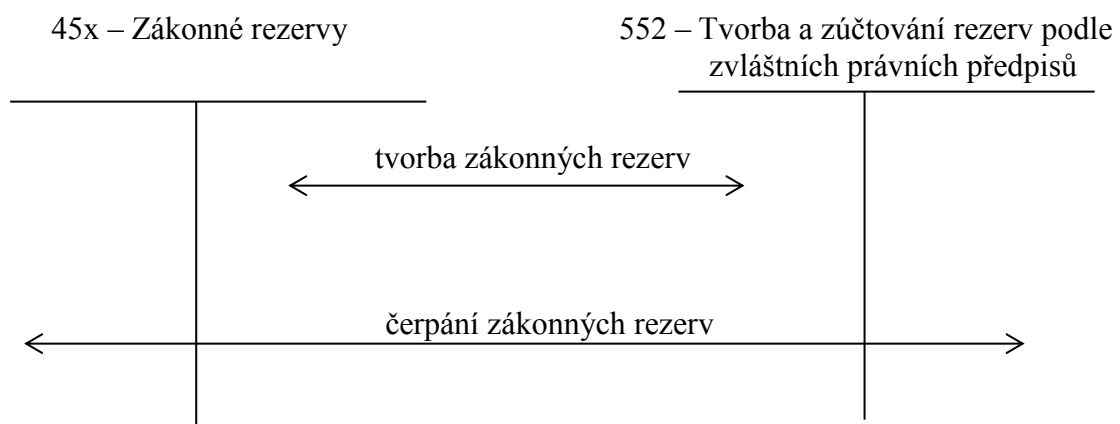
3.3 Tvorba zúčtování rezerv

Vlastní účtování rezerv se provádí podle ČÚS č. 004 – Rezervy. Při tvorbě rezerv se postupuje podle § 16, 26, 31 a 57 Vyhlášky ve smyslu § 26 odst. 3 zákona o účetnictví (České účetní standardy č. 004).

Na tomto místě hovoříme o rezervách, které se vytváří na určené účely z nákladů. Nejedná se tedy o rezervní ani jim podobné fondy. Jejich účelem je pokrýt budoucí výdaje, které očekáváme, že nastanou, ale u kterých zpravidla není přesně známá výše peněžní částky nebo období, v němž bude výdaj uskutečněn (Kovanicová, 2012).

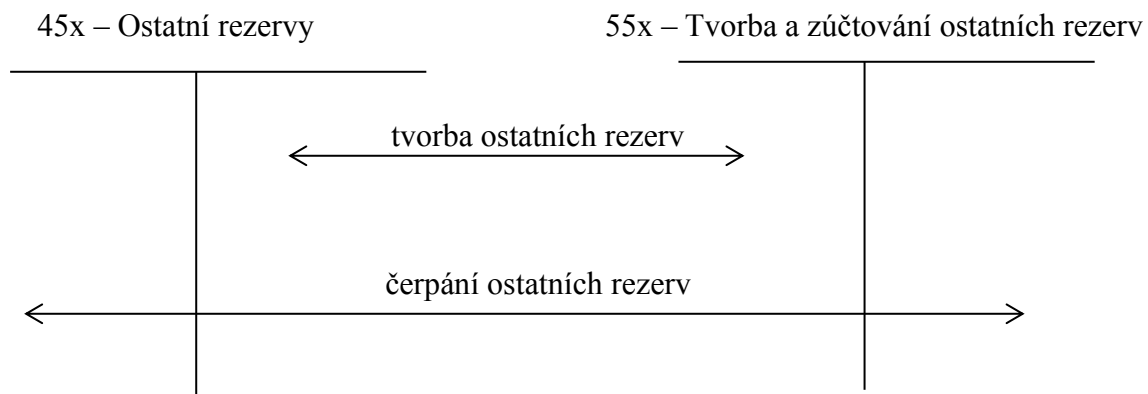
Tvorba rezervy se zaúčtuje ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 45 – Rezervy souvztažným zápisem na vrub příslušného účtu nákladů. Zákonné rezervy účtujeme na účet 451 – Rezervy podle zvláštních předpisů. Synteticky rozlišujeme tvorbu rezervy na důchody a podobné závazky a také na daň z příjmů, které jsou účtovány na vrub účtů 452 – Rezerva na důchody a podobné závazky a 453 – Rezerva na daň z příjmů. Vznik ostatních rezerv zaúčtujeme na vrub účtu 459 – Ostatní rezervy. Významným kritériem u ostatních rezerv je charakter tvorby a účel její tvorby, z toho vyplývá, zda se jedná o rezervu na provozní činnost, či finanční činnost nebo rezervu tvořenou na mimořádnou událost. Jestliže se jedná o rezervu na provozní činnost, její tvorba je zapsána ve prospěch provozních nákladů na účet 554 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv. Rezerva na finanční činnost účetní jednotky se zaúčtuje ve prospěch účtu 574 – Tvorba a zúčtování finančních rezerv nebo rezerva na mimořádnou událost ve prospěch účtu 584 – Tvorba a zúčtování mimořádných rezerv. Čerpání, zrušení nebo snížení rezerv se provádí na stejných účtech nákladů jako jejich tvorba, jen v jejich prospěch na straně Dal (Kovanicová, 2012).

Schéma 3.3.1 Tvorba a čerpání zákonných rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování

Schéma 3.3.2 Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování

4 Analýza a zhodnocení současného stavu rezerv ve vybraném obchodním závodě

Pro lepší pochopení dané problematiky přejdeme nyní k praktické části práce, kde se zaměříme na tvorbu rezerv v konkrétním obchodním závodě. Na základě použití skutečných dat a údajů si ukážeme, jak je důležité tvořit rezervy a jak může tvorba rezerv ovlivnit vývoj obchodního závodu v případě budoucích očekávaných výdajů. Obchodní závod, který je zde vybrán, tvoří několik rezerv, které jsme si blíže specifikovali v předchozích řádcích. Na základě žádosti obchodního závodu Montáže Přerov, a.s., bude navrhována vnitropodnikovou směrnicí pro tvorbu a užití rezerv.

4.1 Charakteristika obchodního závodu MONTÁŽE PŘEROV, a.s.

Pro názorný příklad je vybrána firma Montáže Přerov, a.s. Tento obchodní je zde vybrán, jelikož má dlouholetou tradici a stále se intenzivně vyvíjí. V tomto obchodním závodě jsem vykonala také povinnou vysokoškolskou praxi.

Základní informace

Obchodní závod sídlí v Přerově, na ulici 9. Května 3303/119, byl zapsán 30. 4. 1992 do obchodního rejstříku vedený Krajským soudem v Ostravě v oddílu B, vložka 344, je akciovou společností. Její dceřiné společnosti jsou společnosti Montáže Trenčín, a.s., a také Cement Servis, s.r.o.

Spojení tradice a intenzivního dynamického rozvoje. Tak lze v jedné větě charakterizovat tento obchodní závod. Dlouholeté zkušenosti, přenášené mezi generacemi jejich pracovníků, jdou ruku v ruce se začleňováním nejmodernějších technologií, postupů a zařízení.

60 let úspěchů je viditelných na každém kroku. Zákazníky, zakázky a projekty naleznete ve více než 30 zemích celého světa. Obchodní závod má stálé spolupracovníky např. světové cementářské a vápenické leaderů trhu.

Spojení špičkového servisu, špičkových technologií a mnohaletého know-how, neustále vybrušovaného k dokonalosti na zakázkách pro významné firmy po celém světě - to je 60 let úspěšného růstu tohoto obchodního závodu.

Obr. 4.1.1 Obory činností

Zdroj: Montáže

Obr. 4.1.2 Obory činností

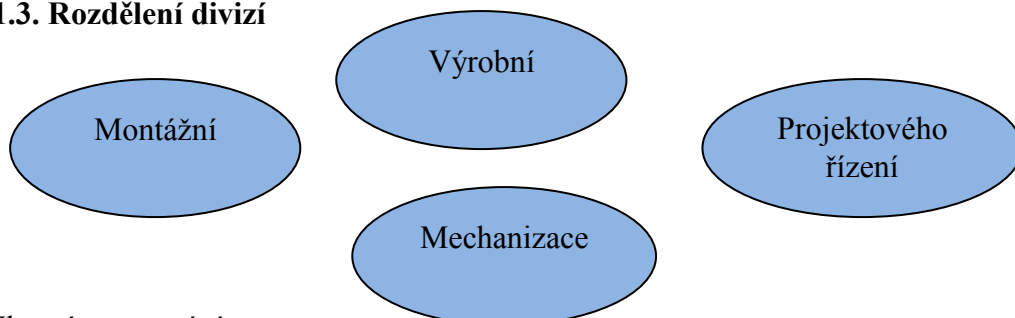
Zdroj: Montáže

Obory činností

Mezi hlavní obory tohoto obchodní závodu patří především montáže a demontáže investičních celků a technologických zařízení, strojírenská výroba, projektové řízení a pronájem mobilních jeřábů, resp. těžké dopravní techniky. Vzhledem k šíři poskytovaných služeb a produktů je tento obchodní závod rozdělen do čtyř základních divizí

- montážní,
- výrobní,
- mechanizace,
- projektového řízení.

Obr. 4.1.3. Rozdělení divizí

Zdroj: Vlastní zpracování

Z historie

1953

vznik samostatného montážního obchodního závodu

1958 – 1968

Montážní závod a. n. p. Přerovské strojírny prochází různými organizačními změnami

1969-1990

Montážní závod je trvale začleněn do n. p. Přerovských strojíren v rámci VHJ ČKD Praha

1990 – 1992

Zřízení státního obchodního závodu Montáže Přerov s. p. k 1. 11. 1990

1. 5. 1992

Fondem národního majetku České republiky jako jediným zakladatelem založena akciová společnost s názvem Montáže Přerov a.s.

17. 2. 1993

Na základě kuponové privatizace se staly hlavními akcionáři obchodního závodu investiční privatizační fondy

1993 – 2003

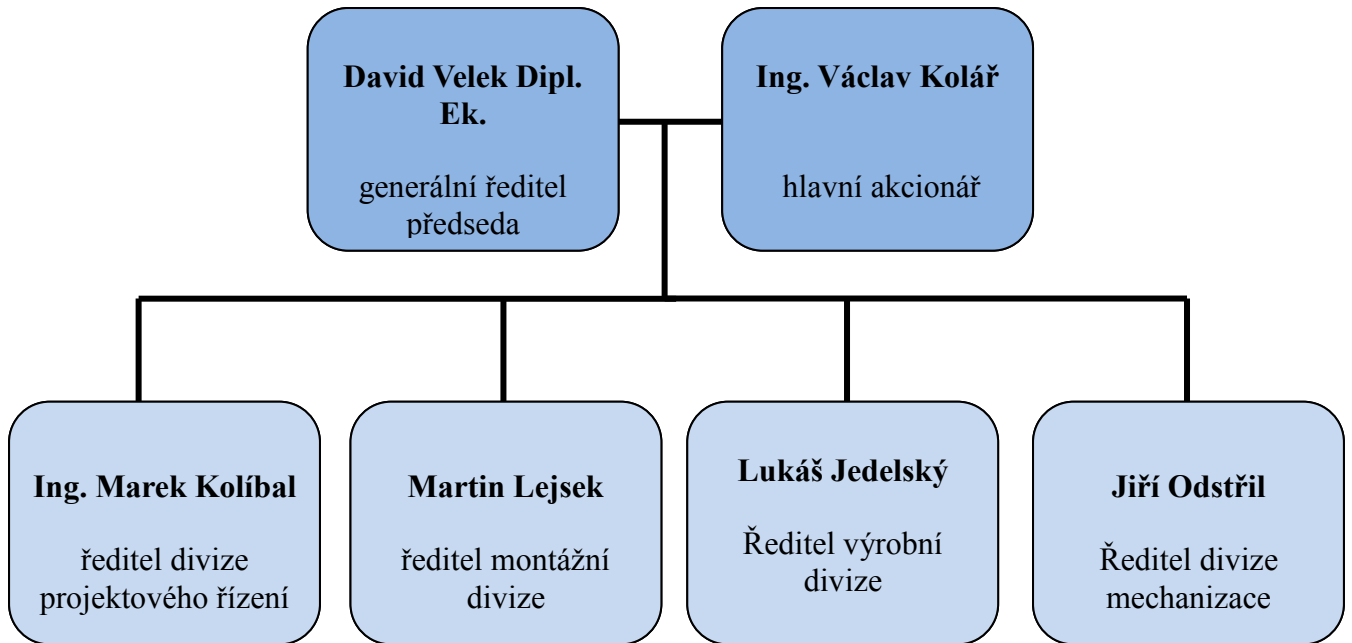
Struktura akcionářů Montáži Přerov a.s. se v tomto období různě měnila, rozhodujícím okamžikem byl odkup podílu od BVV Brno společností OS Morava, která se stala hlavním akcionářem

2003 - dosud

V tomto období OS MORAVA a.s. prodala akcie Montáži Přerov a.s., které jsou ve vlastnictví jediného akcionáře doposud.

Vedení firmy

Obr.: 4.1.4 Vedení firmy

Reference

V současné době naleznete zakázky a zákazníky v přibližně 30 zemích světa, mezi které patří například: USA, Kanada, Velká Británie, Francie, Itálie, Německo, Finsko, Švédsko, Rusko, Indie, Brazílie, atd.

Mezi významné úspěchy toho závodu patří přímá spolupráce s cementářskými a vápenickými leadery na trhu jako jsou např. Lafarge, Holcim, Heidelberg cement, Lhois, Carmeuse nebo s předními světovými dodavateli technologií jako např. Metso, CPT, Doosan atd.

Obr. 4.1.5. Zákazník Lafarge Cement, a.s.

Zdroj: Montáže

Obr. 4.1.6. Zákazník LHOIST Groupe

Zdroj: Montáže

4.2 Údaje o finanční a ekonomické situaci obchodního závodu Montáže

Finanční a ekonomickou situaci obchodního závodu lze obecně zhodnotit na základě rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Z níže uvedené zjednodušené rozvahy je možno vyčíst složení majetku a zdrojů jeho financování. Rozvaha v plném rozsahu se nachází v příloze 2. Nejvyšší položku na straně aktiv představují oběžná aktiva, přesněji pohledávky z obchodních vztahů, jelikož lhůta splatnosti faktur činí i 90 dnů. Na straně pasiv je možné zaznamenat nejvyšší sumu u vlastního kapitálu, specificky u položky základní kapitál. Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu se nachází v příloze 3.

Tab. 4.2.1 Rozvaha ke dni 31. 12. 2013

Rozvaha k 31. 12. 2013 (v tisících Kč)			
AKTIVA		PASIVA	
A. Pohledávky za upsaný základní kapitál	0	A. Vlastní kapitál	180 773
B. Dlouhodobý majetek	119 337	A. I. Základní kapitál	99 283
B. I. Nehmotný	606	A. II. Kapitálové fondy	0
B. II. Hmotný	106 048	A. III. Rezervní fondy	20 363
B. III. Finanční	12 683	A. IV. Výsledek hospodaření minulých let	47 885
C. Oběžná aktiva	143 784	A. V. Výsledek hospodaření běžného účetního období	13 242
C. I. Zásoby	45 633	B. Cizí zdroje	76 585
C. II. Dlouhodobé pohledávky	416	B. I. Rezervy	5 000
C. III. Krátkodobé pohledávky	77 956	B. II Dlouhodobé závazky	1 588
C. IV. Krátkodobý finanční majetek	19 285	B. III. Krátkodobé závazky	48 915
D. I. Časové rozlišení	494	B. IV. Bankovní úvěry a výpomoci	21 082
		C. I. Časové rozlišení	5 763
Aktiva CELKEM	263 121	Pasiva CELKEM	263 121

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Rezervy obchodního závodu Montáže Přerov, a.s.

V této kapitole se zaměříme na rezervy, které tvoří akciová společnost Montáže Přerov.

Tab. 4.3.1 Hlavní kniha roční - období 2012

Účet	Název	Počáteční stav	MD	DAL	Konečný stav	Roční plán
451	zákonné rezervy	-12 000 000	11 098 500	2 000 000	-2 901 500	
451.1	rezerva na opravy DHM	-12 000 000	11 098 500	2 000 000	-2 901 500	
	účetní rezervy					
453	rezerva na daň z příjmů			420 000	-420 000	
453.1	rezerva na daň z příjmů			420 000	-420 000	
459	ostatní rezervy	-4 666 400	12 704 540	14 704 540	-6 666 400	
459.1	rezerva na přesčasy		887 000	887 000	0	
459.2	rezerva na penále Metrostav	-2 666 400			-2 666 400	
459.3	rezerva na kurzové ztráty	-2 000 000	2 550 000	2 550 000	-2 000 000	
459.4	rezerva na opravu tryskáče		1 320 000	3 320 000	-2 000 000	
459.5	rezerva na daň z příjmů					
459.6	rezerva na roční odměny		7 947 540	7 947 540	0	
552	tvorba zákonných rezerv		2 000 000	11 098 500	-9 098 500	
552.1	rezerva na opravy HM		2 000 000	11 098 500	-9 098 500	
	tvorba účetních rezerv					
554	tvorba ostatních rezerv		18 351 040	16 351 040	2 000 000	3 654
554.1	rezerva na ostatní náklady		3 650 000	1 650 000	2 000 000	
554.2	rezerva na 13., 14. plat včetně		3 316 500	3 316 500	0	2 487
554.3	rezerva na přesčasy		887 000	887 000	0	
554.4	rezerva na kurzové ztráty		2 550 000	2 550 000	0	
554.6	rezerva na roční odměny		7 947 540	7 947 540	0	1 167
554.7	rezerva na daň z příjmů					

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní kniha roční Montáže 2012

Porovnáním této tabulky a následující tab. 4.2.2, která zobrazuje hlavní knihu roční za období 2013 zjistíme, že v tomto roce již netvoříme rezervu na opravu tryskáče, naproti tomu v roce 2013 obchodní závod tvoří rezervu na silniční daň, rezervu na odměnu na dovolenou, rezervu na ztrátové zakázky.

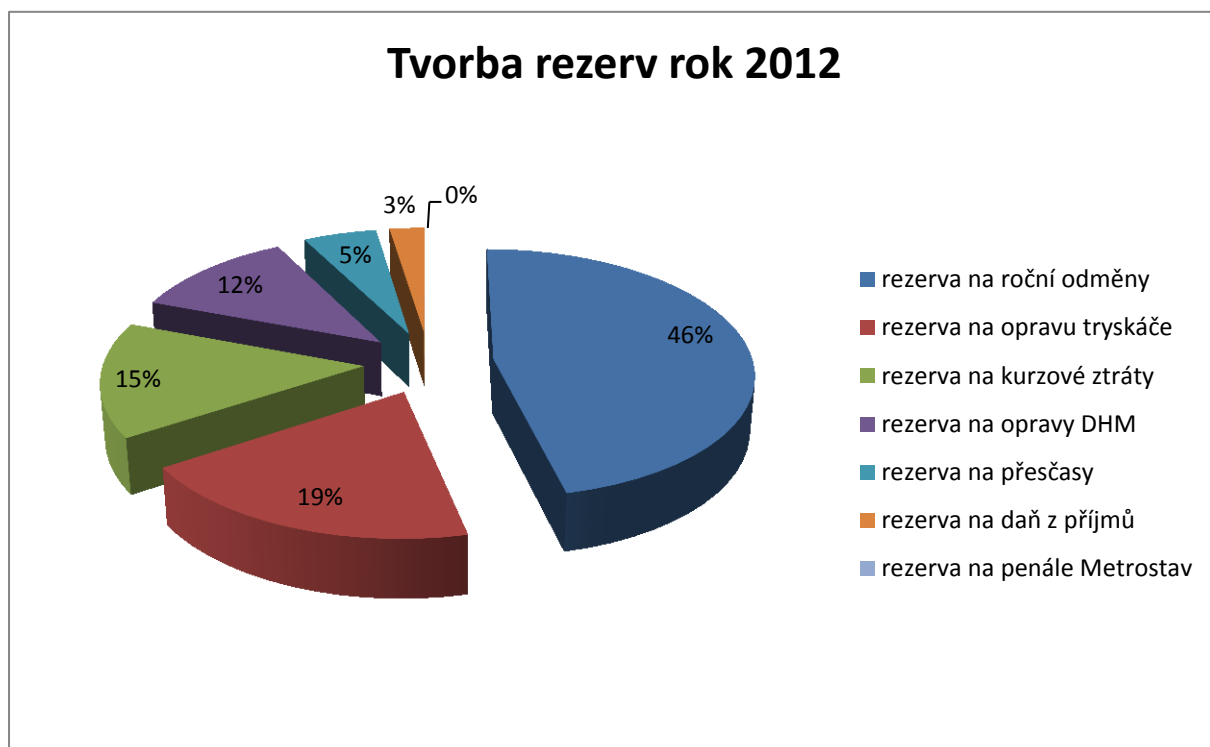
Tab. 4.3.2 Hlavní kniha roční – období 2013

Účet	Název	Počáteční stav	MD	DAL	Konečný stav
451	zákonné rezervy	-2 901 500	901 500	2 000 000	-4 000 000
451.1	rezerva na opravy DHM	-2 901 500	901 500	2 000 000	-4 000 000
	účetní rezervy				
453	rezerva na daň z příjmů	-420 000	420 000		
453.1	rezerva na daň z příjmů	-420 000	420 000		
459	ostatní rezervy	-6 666 400	18 252 929	12 586 529	-1 000 000
459.1	rezerva na přesčasy		698 910	698 910	0
459.2	rezerva na penále Metrostav	-2 666 400		-2 666 400	
459.3	rezerva na kurzové ztráty	-2 000 000	1 000 000		-1 000 000
459.4	ostatní rezervy	-2 000 000	5 752 579	3 752 579	
459.5	rezerva na daň z příjmů				
459.6	rezerva na roční odměny		10 801 440	10 801 440	0
552	tvorba zákonných rezerv		2 000 000	901 500	1 098 500
552.1	rezerva na opravy HM		2 000 000	901 500	1 098 500
	tvorba účetních rezerv				
554	tvorba ostatních rezerv		19 078 489	24 744 929	-5 666 400
554.1	rezerva na ostatní náklady		3 512 579	5 512 579	-2 000 000
554.2	rezerva na 13., 14. plat včetně		6 036 000	6 036 000	0
554.21	rezerva na silniční daň		240 000	240 000	
554.22	rezerva na odměnu na dovolenou		456 000	456 000	
554.3	rezerva na přesčasy		698 910	698 910	0
554.4	rezerva na kurzové ztráty			1 000 000	-1 000 000
554.5	rezerva na ztrátové zakázky		-2 666 400		-2 666 400
554.6	rezerva na roční odměny		10 801 440	10 801 440	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní kniha roční Montáže 2013

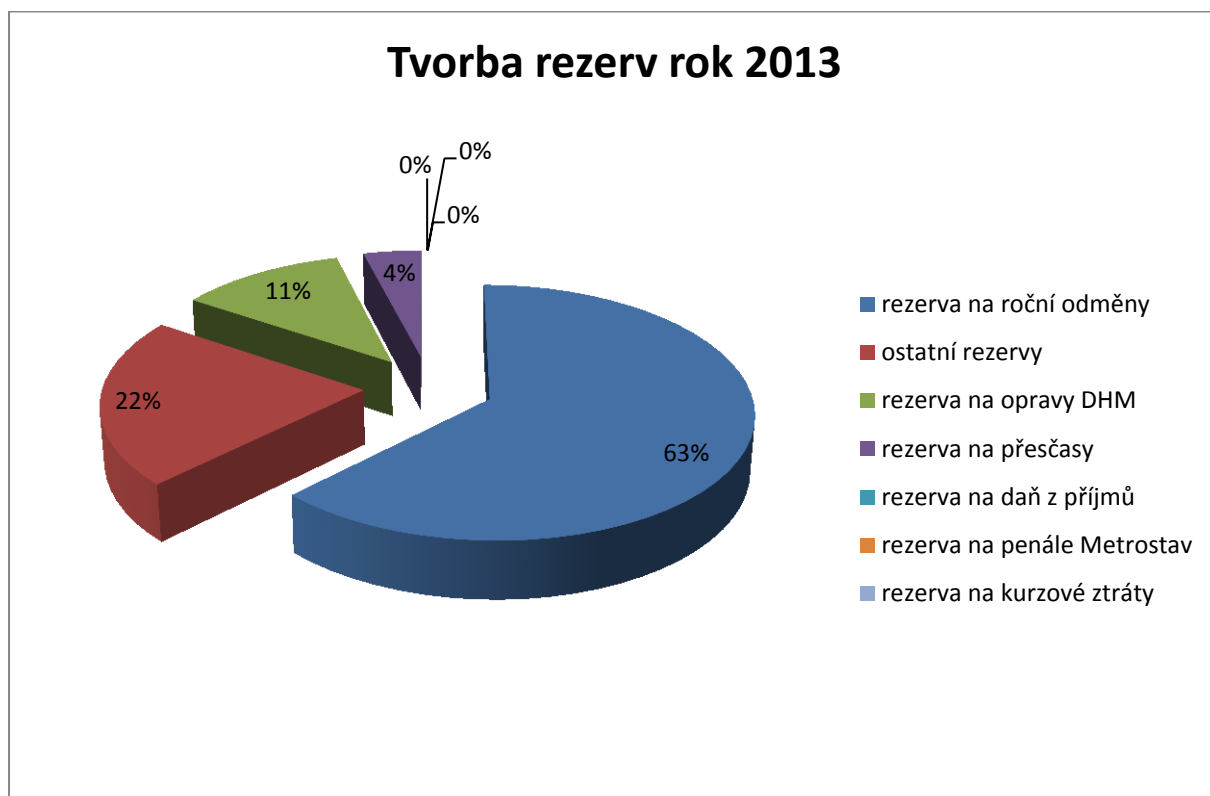
Na následujících grafech je zobrazen poměr mezi vytvořenými rezervami pro rok 2012 a rok 2013. Porovnání ukazuje největší podíl rezervy na roční odměny v obou rocích. Pouze v roce 2012 obchodní závod Montáže tvořil rezervu na opravu tryskáče.

Graf 4.3.1 Rozdělení vytvořených rezerv rok 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 4.3.2 Rozdělení vytvořených rezerv rok 2013

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.1 Rezerva na opravy DHM

Obchodní závod tvoří jako zákonnou rezervu pouze rezervu na opravy DHM. Při zaúčtování rezervy na opravu strojů by měla účetní jednotka vycházet z přílohy č. 1 zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů, podle které spadají stroje do 2. odpisové skupiny. Maximální doba tvorby rezervy tak činí tři zdaňovací období. V roce 2012 tvořila rezervu pro opravu jeřábů Liebherr LT 1300, Demag TC 1200, Liebherr LTM 1160, Grove TM 990, Liebherr LTM 102, Liebherr LTM 1025, autojeřábů AD 20, AD 28, návěsů- návěs Nooteboom a opravu frézky.

Tab. 4.3.1.1 Oprava jeřábu Liebherr LT 1300

Oprava	Plán	Náklady	Čerpání	Zůstatek 31. 12. 2012
Výměna hydraulické náplně	180 000,-	140 008,-	180 000,-	0,-
Oprava elektroinstalace a zařízení	250 000,-	96 790,-	250 000,-	0,-
Oprava převodovky	145 000,-	49 173,-	145 000,-	0,-
Oprava roznášecích ploten	140 000,-	0,-	0,-	140 000,-
Oprava řízení	135 000,-	0,-	0,-	135 000,-
Výměna 4 ks pneumatik	160 000,-	133 478,-	160 000,-	0,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle výpisu rezerv Montáže 2012

Tab. 4.3.1.2 Účtování výměny hydraulické náplně u jeřábu Liebherr LT 1300

Zdaňovací období	Popis účetního případu	Částka	Zaúčtování		Daňové zvýhodnění (sazba daně 20%)
			MD	DAL	
2012	Tvorba rezervy	180 000,-	552.1	451.1	36 000,-
	Převod peněžních prostředků na samostatný účet	180 000,-	261	221	
	Doručení výpisu z účtu	180 000,-	221.R	261	
2012	FAP za opravu	140 008,-	511		
	DPH 20%	28 002,-	343		
	Celkem	168 010,-		321	
	Úhrada FAP ze samostatného účtu	140 008,-	321	221.R	
	Úhrada DPH z běžného účtu	28 002,-	321	221	
	Čerpání rezervy	140 008,-	451.1	552.1	
	Zrušení nevyčerpané rezervy	39 992,-	451.1	552.1	

Zdroj: Vlastní zpracování dle výpisu rezerv Montáže 2012

Rezerva na opravu roznášecích ploten

Obchodní závod předpokládá, že v budoucích letech bude potřebovat opravit roznášecí plotny na jeřábu Liebherr LT 1300, a proto je v roce 2012 vytvořena rezerva. Částka vytvořené rezervy je naplánovaná na 140 000,-. Rezervu se chystá čerpat až v roce 2013, a proto si částku 140 000,- rozdělí na 2 roky. Maximální doba tvorby rezervy je 3 roky. Výpočet rezervy $140\,000,- / 2 \text{ roky} = 70\,000,-$

Účtování rezervy nalezneme v tabulce číslo 4.3.3. Oprava roznášecích ploten.

Tab. 4.3.1.3 Oprava roznášecích ploten

Zdaňovací období	Popis účetního případu	Částka	Zaúčtování		Daňové zvýhodnění (sazba daně 20%)
			MD	DAL	
2012	Tvorba rezervy	70 000,-	552.1	451.1	14 000,-
	Převod peněžních prostředků na samostatný účet	70 000,-	261	221	
	Doručení výpisu z účtu	70 000,-	221.R	261	
2013	Tvorba rezervy	70 000,-	552.1	451.1	14 000,-
	Převod peněžních prostředků na samostatný účet	70 000,-	261	221	
	Doručení výpisu z účtu	70 000,-	221.R	261	
2013	FAP za opravu	160 000,-	511		
	DPH 21%	33 600,-	343		
	Celkem	193 600,-		321	
	Úhrada FAP ze samostatného účtu	140 000,-	321	221.R	
	Čerpání rezervy	140 000,-	451.1	552.1	
	Úhrada zbytku FAP z účtu	53 600,-	321	221	
	Převod peněžních prostředků zpět ze samostatného účtu	39 992,-	221	221.R	

Zdroj: Vlastní zpracování dle výpisu rezerv Montáže 2012, 2013

Na základě současného znění zákona o rezervách je povinnost účetní jednotky převést peněžní prostředky ve výši připadající na jedno zdaňovací období na samostatný účet v bance se sídlem na území členského státu Evropské unie, který je vedený v českých korunách nebo v eurech. Vzhledem k této skutečnosti se tvorba zákonných rezerv stává pro podnikatelské subjekty méně atraktivní, poněvadž finanční prostředky vynaložené na tvorbu zákonné rezervy jsou vázané na samostatném účtu a obchodní závod s nimi nemůže disponovat (Kovalíková, 2011).

4.3.2 Rezerva na daň z příjmů

Obchodní závod obchoduje i v zahraničí. Montáže mají jednu ze stálých provozoven také v Norsku a to je hlavním důvodem, proč vytvářejí rezervu na daň z příjmů. Daňové přiznání se podává nejpozději do 30. června následujícího roku a kvůli provozovně v Norsku a spouště vyřizování je obchodnímu závodu Montáže prodloužena lhůta pro podání daňového přiznání až do konce října následujícího roku. Jelikož je obchodní závod akciová společnost, proto valná hromada schvaluje roční závěrku, ve které je obsažena daň po zdanění. Proto musí obchodní závod Montáže „nahrubo“ sestavit daňové přiznání již dříve a připravit ke schválení valné hromadě. V roce 2012 vytvořila rezervu ve výši 420 000,-, v roce 2013 odevzdala daňové přiznání a rezerva byla vyčerpána v plné výši.

Obchodní závod tyto operace zaúčtoval tímto způsobem:

Obr. 4.3.2.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv

- 1) Tvorba rezervy na daň z příjmů rok 2012 – 420 000,-
- 2) Konečný stav rezervy rok 2012 – 420 000,-
- 3) Počáteční stav rezervy rok 2013 – 420 000,-
- 4) Čerpání rezervy na daň z příjmů rok 2013 – 420 000,-

599 – Tvorby a zúčtování rezervy
na daň z příjmů

1) 420 000,-	4) 420 000,-

453.1 – Rezerva na daň
z příjmů

2) 420 000,-	1) 420 000,-
4) 420 000,-	3) 420 000,-

701 – Počáteční účet rozvázný

3) 420 000,-

702 – Konečný účet rozvázný

2) 420 000,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní kniha roční Montáže 2012, 2013

4.3.3 Rezerva na kurzové ztráty

Dle § 4 odst. 12 zákona o účetnictví mají účetní jednotky povinnost vést účetnictví v peněžních jednotkách české měny. Ale v případě pohledávek a dluhů, podílů na obchodních společnostech, cenných papírů a derivátů, cenin, pokud jsou vyjádřeny v cizí měně a cizích měn, jsou účetní jednotky povinny použít také současně i cizí měnu. Jelikož obchodní závod Montáže Přerov, a.s. 75 % prodeje a 15 % nákupů uskutečňuje v zahraničí, je na základě výše uvedeného ustanovení zákona o účetnictví povinen dluhy a pohledávky z vyplývajících zahraničněobchodních vztahů evidovat v cizí měně. „*Majetek a dluhy vyjádřené v cizí měně přepočítávají účetní jednotky na českou měnu kurzem devizového trhu vyhlášeným ČNB, a to k okamžiku*

- a) *uskutečnění účetního případu při pořízení veškerých aktiv v cizí měně a vzniku dluhu v cizí měně,*
- b) *uskutečnění účetního případu při pohybu majetku a dluhů v cizí měně při současném pohybu směnných kurzů oproti historickým kurzům příslušné měny,*
- c) *rozvahového dne, ke kterému se přepočítává pouze majetek a závazky v cizí měně“ (Ryneš, 2011, s. 187).*

Na základě časového nesouladu při vyjadřování výše pohledávek a dluhů, které vznikají z důvodu splatnosti pohledávek, které jsou 60 až 90 dnů, evidovaných v cizí měně, dochází ke kurzovým rozdílům. Z tohoto důvodu obchodní závod Montáže Přerov, a.s. vytváří rezervu na kurzové ztráty.

Obr. 4.3.3.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv

- 1) Počáteční stav rok 2012 - 2 000 000,-
- 2) Tvorba rezervy na kurzové ztráty rok 2012 – 2 550 000,-
- 3) Čerpání rezervy rok 2012 – 2 550 000,-
- 4) Konečný stav rok 2012 - 2 000 000,-
- 5) Počáteční stav rok 2013 – 2 000 000,-
- 6) Čerpání rezervy na kurzové ztráty rok 2013 – 1 000 000,-
- 7) Konečný stav rok 2013 – 1 000 000,-

554.4 - Tvorba a zúčtování

ostatních rezerv	
2) 2 550 000,-	3) 2 550 000,-
	6) 1 000 000,-

459.3 – Rezerva na kurzové ztráty	
3) 2 550 000,-	1) 2 000 000,-
4) 2 000 000,-	2) 2 550 000,-
6) 1 000 000,-	5) 2 000 000,-
7) 1 000 000,-	

701 – Počáteční účet rozvážný	
1) 2 000 000,-	
5) 2 000 000,-	

702 – Konečný účet rozvážný	
	4) 2 000 000,-
	7) 1 000 000,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní knihy roční Montáže 2012, 2013

4.3.4 Rezerva na přesčasy

Obchodní závod Montáže Přerov, a.s. získává v zimním období více zakázek než v letním období, a proto v zimním období pracovníci musí pracovat přesčas, aby zakázky byly splněny, a z tohoto důvodu vytváří obchodní závod průběžně rezervu na přesčasy. Podmínky k vyplácení přesčasů jsou zakotveny v kolektivní smlouvě. V roce 2012 přesčasy přesáhly částku 887 000,- a v roce 2013 přesčasy přesáhly částku 698 910,-, a proto byly čerpány rezervy v plné výši.

Obr. 4.3.4.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv

- 1) Tvorba rezervy rok 2012 – 887 000,-
- 2) Čerpání rezervy 2012 – 887 000,-
- 3) Tvorba rezervy rok 2013 – 698 910,-
- 4) Čerpání rezervy rok 2013 – 698 910,-

554.3 – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

1) 887 000,-	2) 887 000,-
3) 698 910,-	4) 698 910,-

459.1 – Rezerva na přesčasy

2) 887 000,-	1) 887 000,-
4) 698 910,-	3) 698 910,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní knihy roční Montáže 2012, 2013

4.3.5 Rezerva na penále Metrostav

Obchodní závod vytvořil v roce 2012 a v roce 2013 rezervu na penále Metrostav, jelikož nastal předpoklad, že by účetní jednotka Metrostav (stavební společnost) mohla uplatnit nárok na penále. Aby obchodní závod byl připraven na situaci, která by mohla nastat, vytvořil si rezervu.

Obr. 4.3.5.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv

- 1) Počáteční stav rezervy na penále rok 2012 – 2 666 400,-
- 2) Konečný stav rok 2012 – 2 666 400,-
- 3) Počáteční stav rok 2013 – 2 666 400,-
- 4) Čerpání rezervy rok 2013 – 2 666 400,-

554.1 - Tvorba a zúčtování ostatních rezerv

	4) 2 666 400,-
--	----------------

459.2 – Rezerva na penále Metrostav

2) 2 666 400,-	1) 2 666 400,-
4) 2 666 400,-	3) 2 666 400,-

701 – Počáteční účet rozvážný

1) 2 666 400,-	
3) 2 666 400,-	

702 – Konečný účet rozvážný

	2) 2 666 400,-
--	----------------

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní knihy roční Montáže 2012, 2013

4.3.6 Rezerva na roční odměny

Obchodnímu závodu Montáže Přerov, a.s. zadá jiný obchodní závod roční úkol, který obchodní závod musí splnit za určitých podmínek. Obchodní závod na základě dohody, kterou má s odbory vyplácí roční odměnu za podmínek „*Roční odměna bude vyplacena, pokud si na ni obchodní závod vydělá*“. Z toho vyplývá velká motivace pro zaměstnance. Výsledek hospodaření musí být na úrovni.

Obr. 4.3.6.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv

- 1) Tvorba rezervy na roční odměny rok 2012 – 7 947 540,-
- 2) Čerpání rezervy na roční odměny rok 2012 – 4 631 040,-
- 3) Rozpuštění rezervy na roční odměny rok 2012 – 3 316 050,-
- 4) Tvorba rezervy na roční odměny rok 2013 – 10 801 440,-
- 5) Čerpání rezervy na roční odměny rok 2013 – 10 801 440,-

554.6 – Tvorba a zúčtování

ostatních rezerv	
1) 7 947 540,-	2) 4 631 040,-
4) 10 801 440,-	3) 3 316 050,-
	5) 10 801 440,-

459.6 – Rezerva na roční

odměny	
2) 4 631 040,-	1) 7 947 540,-
3) 3 316 050,-	4) 10 801 440,-
5) 10 801 440,-	

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní knihy roční Montáže 2012, 2013

4.3.7 Rezerva na opravu tryskáče

Obchodní závod vytvořil rezervu na opravu tryskáče pouze v roce 2012. Rezerva je vytvořena jednorázově, na konkrétní situaci. Je vytvořena na škodu, kterou zavinil obchodní závod partnerovi, a čekalo se na vyjádření pojišťovny, zda škodu uzná a tím pádem uhradí. Obchodní závod si pro případ neuznání škody pojišťovnou vytvořil rezervu. Předpokládaná výše škody byla v roce 2012 ve výši 3 320 000,-. V této výši byla rezerva vytvořena. Při sestavení roční účetní rezervy byla částka stanovena pouze na 2 000 000,-, proto byla rezerva o částku 1 320 000,- snížena. Konečný stav rezervy v roce 2012 byl 2 000 000,-.

Obr. 4.3.7.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv

- 1) Tvorba rezervy rok 2012 – 3 320 000,-
- 2) Rezerva snížena – 1 320 000,-
- 3) Konečný stav rezervy – 2 000 000,-

554.1 – Tvorba a zúčtování
ostatních rezerv

1) 3 320 000,-	2) 1 320 000,-
----------------	----------------

459.4 – Rezerva na opravu
tryskáče

2) 1 320 000,-	1) 3 320 000,-
3) 2 000 000,-	

702 – Konečný účet rozvázný

3) 2 000 000,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle hlavní knihy roční Montáže 2012

4.3.8 Ostatní rezervy

Rezervy jsou vytvořeny v případě, kdy obchodní závod předpokládá, že v budoucnosti nastane větší finanční, mimořádný, jednorázový náklad. Obchodní závod tvoří konkrétně rezervu na silniční daň, u které se zálohy platí čtvrtletně. Divize, má v každém měsíci jiný výsledek hospodaření. Jestliže je výsledek hospodaření přijatelný a obchodní závod si může dovolit vytvořit rezervu, tak je rezerva vytvořena, vždy na konkrétní situaci.

4.4 Návrh vnitropodnikové směrnice pro tvorbu a užití rezerv

Vnitropodniková směrnice pro tvorbu a použití rezerv musí být v souladu s právními předpisy. Obsah směrnice podléhá zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhlášce č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., Českým účetním standardům pro podnikatele, zákonu č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

Podle Českého účetního standardu pro podnikatele č. 004 – Rezervy stanoví účetní jednotka ve svém předpisu tituly pro tvorbu rezerv, jejich výši a způsob jejich vytváření a používání. U daňových rezerv lze využít daňového zvýhodnění, kde se uplatňuje zákon o rezervách. Každá rezerva musí být evidována na samostatném účtu.

Směrnice, aby platila a byla nezpochybnitelná, musí zahrnovat určité náležitosti jako název, jednoznačné označení, datum vydání a účinnosti, kdo ji vypracoval, kontroloval a schválil.

Vnitropodniková směrnice: Tvorba a použití rezerv

Název účetní jednotky:	Montáže PŘEROV, a.s.
Sídlo:	9. května 3303 Přerov I - Město, 75002 Přerov
IČ:	451 93 657
Název písemnosti:	Směrnice č. 4 – REZERVY
Schváleno dne:	15. 12. 2013
Účinnost směrnice od:	1. 1. 2014

Článek I

Úvodní ustanovení

Tato směrnice je vytvořena v souladu s právní úpravou:

1) zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

§ 25 odst. 2 – obchodní závod při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnuje jen zisky, které byly dosaženy a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta.

§ 26 odst. 3 - Rezervami podle tohoto zákona se rozumí rezerva na rizika a ztráty, rezerva na daň z příjmů, rezerva na důchody a podobné závazky, rezerva na restrukturalizaci. Rezervami se dále rozumí technické rezervy nebo jiné rezervy podle zvláštních právních předpisů.

2) zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

§ 2 odst. 1 – Rezervami se rozumí bankovní rezervy, rezervy v pojišťovnictví, rezerva na opravy hmotného majetku, rezerva na pěstební činnost a ostatní rezervy v rozsahu stanoveném tímto zákonem.

3) vyhláška č. 500/2002 Sb.

§ 57 – Rezervy jsou určeny k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů podle § 26 zákona o účetnictví, u nichž je znám účel, je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka nebo datum, k němuž vzniknou.

4) Český účetní standard pro podnikatele č. 004 – Rezervy

Článek II

Obecná ustanovení

- 1) Rezervy obchodní závod tvoří za účelem pokrytí předem očekávaných budoucích výdajů (nákladů) a na případná konkrétní rizika či ztráty plynoucí z podnikání.
- 2) Tvorba rezerv uplatněná jako výdaj nebo náklad nezbytný pro dosažení a udržení příjmů bude zaúčtována podle zvláštního právního předpisu, který je uveden v odst. 2 článku I této směrnice.

Daňové rezervy

- 1) Daňovou rezervou se pro účely této směrnice rozumí pouze rezerva na opravy hmotného majetku, a to rezerva na opravu strojů.

2) Rezerva na opravu strojů je tvořena účetně *552.1 – Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů/451.1 – Rezerva na opravy DHM*. Čerpání a rozpuštění rezervy se účtuje *451.1 – Rezervy na opravy DHM/552.1 – Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů*.

- 3) Daňovou rezervu na opravy hmotného majetku, jehož doba odpisování stanovena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, je pět a více let, mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří

- mají k hmotnému majetku vlastnické právo,
- jsou nájemci hmotného majetku na základě smlouvy o nájmu obchodního závodu, přičemž k opravám tohoto majetku jsou smluvně písemně zavázáni,
- prochází reorganizací nebo oddlužením podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení) a jejichž vlastnické právo ke hmotnému majetku, k němuž byla rezerva tvořena, nebylo průběhem insolvenčního řízení ani pravomocným ukončením insolvenčního řízení dotčeno.

- 4) Zákonnou rezervu nebude tvořit na

- technické zhodnocení majetku ve smyslu § 33 zákona o daních z příjmů,
- opravy v důsledku škod a jiných nepředvídaných a nahodilých událostí,
- pravidelné opravy opakující se každý rok,
- údržbu, kterou se rozumí soustavná činnost zpomalující fyzické opotřebení, předcházející poruchám a odstraňující drobnější závady.

5) Finanční prostředky rezervy připadající na jedno zdaňovací období budou převedeny na samostatný účet v bance, se sídlem na území členského státu Evropské unie, který je veden v českých korunách nebo v eurech a to nejpozději do termínu podání daňového přiznání. Samostatný účet je analyticky rozlišen podle rezervy, na niž je tvořen.

6) Rezervy budou uplatněny do nákladů za zdaňovací období.

7) Výše rezervy se stanoví podle jednotlivého hmotného majetku určeného k opravě a charakteru této opravy a ve zdaňovacím období je rovna podílu rozpočtu nákladů na opravu (bez DPH) a počtu zdaňovacích období. Do počtu zdaňovacích období se započítává zdaňovací období, kdy dojde k zahájení tvorby rezervy, nezapočítává se však již období, kdy dojde k zahájení opravy.

8) Pokud dojde ke skutečnosti odůvodňující změnu výše rezervy, musí být provedena úprava její výše počínaje zdaňovacím obdobím, v němž byla tato skutečnost zjištěna.

9) S podáním daňového přiznání prověří účetní odůvodněnost tvorby rezervy a její skutečný stav porovná s výší, kterou může poplatník daně z příjmů uplatnit ve zjištěném základu daně.

10) Rezerva se netvoří pouze na jedno zdaňovací období. Maximální doba, na kterou bude rezerva tvořena, se určí na základě odpisové skupiny, do které je dlouhodobý majetek zařazen.

11) Rozdělení doby tvorby rezervy je následující

- 1. odpisová skupina, rezerva se netvoří,
- 2. odpisová skupina (odpisování min. 5 let), maximální doba tvorby 3 roky,
- 3. odpisová skupina (odpisování min. 10 let), maximální doba tvorby 6 let,
- 4. odpisová skupina (odpisování min. 20 let), maximální doba tvorby 8 let,
- 5. odpisová skupina (odpisování min. 30 let), maximální doba tvorby 10 let,
- 6. odpisová skupina (odpisování min. 50 let), maximální doba tvorby 10 let.

12) Jeřáby, frézky, autojeřáby a návěsy jsou zařazeny do 2. odpisové skupiny. Rezerva na opravu DHM se bude tvořit maximálně 3 zdaňovací období.

Účetní rezervy

- 1) O tvorbě účetních rezerv rozhoduje sama firma na základě zkušeností z minulých let nebo z odborného posouzení kompetentní osoby.
- 2) Ostatní rezervy vytváří účetní jednotka na základě svého rozhodnutí na
 - záruční opravy,
 - rizika či ztráty z podnikání,
 - odškodnění,
 - restrukturalizace,
 - daň z příjmů,
 - na kurzové ztráty,
 - na přesčasy,
 - a další dle uvážení.
- 3) Zůstatky rezerv se převádějí do následujícího účetního období, nesmějí mít aktivní zůstatek, není možné je používat k úpravě výše ocenění aktiv, výši vytvořených rezerv a jejich odůvodněnost ověřuje účetní jednotka nejméně při každé inventarizaci.
- 4) Způsob rezervy za zdaňovací období a jejich výše musí být prokazatelná.
- 5) Rezerva na restrukturalizaci je tvořena na základě programu restrukturalizace schváleného orgánem k tomu příslušným podle zvláštního právního předpisu, tedy valnou hromadou.
- 6) Rezerva na kurzové ztráty se tvoří na krytí předpokládaných nerealizovaných kurzových ztrát. Při stanovení výše rezervy se vychází ze zkušeností minulých let nebo z prognózy vývoje kurzu na příští období zveřejňované Českou národní bankou. V případě, že nedojde předpokládané ztrátě, zruší se rezerva pro nepotřebnost a na další období se vytvoří rezerva ve výši odpovídající součtu nerealizovaných kurzových rozdílů za předchozí dva roky.

Článek III

Účetní postupy

- 1) Tvorba rezerv se účtuje na vrub nákladů, jejich použití ve prospěch nákladů.
- 2) Zůstatky rezerv se převádějí do následujícího období a nesmí mít aktivní zůstatek. Je možný i převod zůstatku rezervy, která je ve fázi čerpání, jestliže účel, na něž byla rezerva vytvořena, ještě nebyl dokončen. V opačném případě, pominul-li účel tvorby rezervy a rezerva se celá nevyčerpala, je nutné zůstatek rezervy rozpustit.
- 3) Způsob tvorby rezerv za zdaňovací období a jejich výše musí být prokazatelné.
- 4) Rezervy podléhají dokladové inventarizaci, při níž se posuzuje jejich výše a odůvodněnost.
- 5) Náklady, na jejichž úhradu byly vytvořeny rezervy na opravu majetku, se musí přednostně uhradit z těchto rezerv. Rezervy se zruší ve prospěch nákladů ve stejném zdaňovacím období, kdy pominuly důvody, pro které byly vytvořeny.
- 6) K prokazování čerpání rezerv postačí běžné účetní doklady zachycené v účetnictví, na základě kterých je čerpání rezerv také prokazováno.
- 7) Jestliže nastanou skutečnosti odůvodňující změnu výše rezervy, musí se provést její úprava počínaje zdaňovacím obdobím, ve kterém tyto skutečnosti byly zjištěny.
- 8) Interní účetní doklady, na základě kterých se bude do účetnictví zachycovat účtování tvorby i čerpání, resp. zrušení rezervy, budou vždy ještě před zaúčtováním podepsány osobou odpovědnou za účetní případ.
- 9) V případě, že účetní jednotka opravu hmotného majetku neprovede a řádně nezdůvodní neprovedení opravy, zruší rezervu ve prospěch nákladů a zároveň zpracuje a předloží finančnímu úřadu dodatečné daňové přiznání, a to na jednotlivá období, do kterých danou rezervu provedla a zaúčtovala jako daňový náklad.
- 10) V případě tvorby rezervy na opravu hmotného majetku účetní jednotka převede peněžní prostředky v plné výši rezervy připadající na jedno zdaňovací období na samostatný účet v bance se sídlem na území členského státu Evropské unie, který je veden v českých korunách nebo v eurech a je určen výhradně pro ukládání prostředků rezerv tvořených podle tohoto zákona (dále jen „samostatný účet“), a to nejpozději do termínu pro podání daňového přiznání. Samostatný účet bude analyticky rozlišen.
- 11) Podle jednotlivých rezerv vede účetní v účetnictví samostatné analytické účty. Každá vytvořená rezerva se eviduje i samostatně na inventární kartě rezerv.

Článek IV

Závěrečná ustanovení

1) Tato směrnice je závazná pro účetní oddělení. Dodržování směrnice bude kontrolováno hlavní účetní. Současně v případě, že dojde ke změně směrnice, bude tato změna provedena hlavní účetní.

Datum a místo vydání 20. 12. 2013, Přerov

Počet stran: 7

Uvedený návrh směrnice je pouze příkladný a autor doufá, že bude pro obchodní závod přínosem. Účelem této směrnice je usnadnění tvorby a čerpání rezerv. Směrnice upravuje obecně charakteristiku rezerv a jejich zaúčtování na základě české právní úpravy a účetních standardů. V případě potřeby může být směrnice rozšířena. V příloze je uveden vzor inventární karty rezerv, která by měla být součástí účtování o rezervách a ulehčit tak dokladovou inventuru, která s tvorbou a čerpáním rezerv úzce souvisí.

Závěr

Rezervy sehrávají poměrně důležitou roli v účetnictví obchodního závodu. Nejen, že vycházejí ze zásady opatrnosti, ale mohou se také stát i velkým pomocníkem při přípravě obchodního závodu na méně příznivá období. Rezervy jsou určeny k pokrytí budoucích dluhů, u kterých je pravděpodobné, že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka nebo datum, k němuž vzniknou. Tvorba rezerv na vrub nákladů umožňuje obchodním závodům rozložit plánovaný budoucí výdaj do více zúčtovacích období.

Rezervy jsou obtížně kontrolovanou oblastí ve finančním účetnictví, jelikož obchodní závod musí sám ve svých vnitřních předpisech stanovit položky, na které bude rezervy vytvářet, způsob její tvorby a použití, její evidenci včetně výše vytvářené rezervy, která je závislá na očekávaném budoucím vývoji obchodního závodu. Některé obchodní závody dokonce vytvářejí účetní rezervy jen na základě úmyslu provést v budoucnu určitý výdaj na daný účel, který nepovažují za dluh, jelikož tento výdaj v budoucnosti nehodlají uskutečnit. Chtějí pouze využít tvorby rezervy pro ovlivňování svého výsledku hospodaření. Aby se zabránilo manipulaci s výsledkem hospodaření vlivem vytváření účetních rezerv, je nezbytnou podmínkou obchodních závodů zpracovat důkladně a podrobně vnitropodnikové směrnice pro tvorbu a používání rezervy. Obchodní závody se musí řídit zákonem o rezervách, ve kterém je vymezen rozsah titulů, na které lze daňově uznatelné rezervy vytvářet.

Cíl bakalářské práce, který je vytýčen v úvodu této práce, byl naplněn. V bakalářské práci byla v teoretické části použita metoda pozorování a popisná, v praktické části byla použita metoda analýzy, pozorování a dedukce.

Získané znalosti z oblasti rezerv byly použity na konkrétní obchodní závod. Nejprve byla analyzována současná situace vybraného obchodního závodu, potom byly charakterizovány jednotlivé rezervy, které obchodní závod vytváří. Poslední část práce je věnována návrhu vnitropodnikové směrnice, která obchodnímu závodu usnadní tvorbu rezerv, jejich použití či rozpuštění a postupy zaúčtování.

Seznam použité literatury a zdrojů

Knižní zdroje

- [1] DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 3. vyd. Brno: Computer Press, 2013. 344 s. ISBN 978-80-251-3652-2.
- [2] GRAHAM HOLT, M. *International financial reporting standards (ifrs) workbook and guide practical insights, case studies, multiple-choice questions, illustrations*. Unabridged. Hoboken, N.J: Wiley, 2013. 408 s. ISBN 9780470893609.
- [3] Hlavní knihy roční Montáže Přerov, a.s., 2012, 2013.
- [4] KNÁPKOVÁ A., PAVELKOVÁ D., ŠTEKER K. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2. rozš. vyd. Praha: GRADA, 2013. 240 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [5] KOLEKTIV AUTORŮ. *České účetní standardy pro podnikatele s komentářem*. 1. vyd. Brno: CP Books, a.s., 2005. 128 s. ISBN 80-251-0655-1.
- [6] KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2013*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 424 s. ISBN 978-80-7263-771-3.
- [7] KOVALÍKOVÁ, H. *Vnitřní směrnice pro podnikatele: obsahuje vzory 37 vnitřních směrnic, přílohou je CD pro tvorbu vnitřních směrnic*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 351 s. ISBN 978-807-2636-556.
- [8] LOUSA, F. *Vnitropodnikové směrnice v účetnictví*. 6. vyd. Praha: GRADA, 2014. 128 s. ISBN 978-80-247-5172-6.
- [9] RYNEŠ, P. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1. 1. 2011*. 11. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 558 s. ISBN 978-80-7263-633-4.
- [10] Výpis rezerv Montáže Přerov, a.s., 2012, 2013.

Internetové zdroje

- [11] AZ DATA ÚČETNICTVÍ. *Rezervy*. [online]. AZ-data.cz, 21. 3. 2009 [cit 2014-02-26]. Dostupné z: <http://www.az-data.cz/clanky/rezervy>
- [12] BENEŠOVÁ, L. *Cizí zdroje rezervy*. [online]. 2010 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://beneslenka.webnode.cz>
- [13] DĚRGEL, M. *Interní účetní směrnice – tvorba a použití rezerv*. [online]. Účetní kavárna, 1. 11. 2005 [cit. 2014-02-23]. Dostupné z: [http://www.ucetni-kavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1812v1831-interni-ucetni-smernice-tvorba-a-pouziti-rezerv/?search_query=\\$issue=4I11](http://www.ucetni-kavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1812v1831-interni-ucetni-smernice-tvorba-a-pouziti-rezerv/?search_query=$issue=4I11)

- [14] HLAVÁČKOVÁ J., KALIVODOVÁ T. *Rezervy*. [online]. 2008 [cit 2014-01-13].
Dostupné z: <http://kfua.vse.cz/media/predmety/1FU350/Rezervy.pdf>
- [15] KOŘÍNEK, M. *Rezervy na opravu hmotného majetku po 1. 1. 2009*. [online]. Účetní kavárna, 7. 4. 2009 [cit. 2014-02-18]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/>
- [16] KOŘÍNEK, M. *Rezerva na pěstební činnost a odbahnění rybníků*. [online]. Účetní kavárna, 1. 9. 2011 [cit. 2014-02-19]. Dostupné z: <http://www.ucetni-kavarna.cz/archiv/dokument/doc-d35424v45113-rezerva-na-pestebni-cinnost-a-odbahneni-rybniku/>
- [17] KOUDELNÁ, I. *Tvorba rezerv u podnikatelských subjektů*. Brno: Masarykova Univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012. [online]. [cit 2014-03-01]. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/349310/esf_b/Bakalarska_prace.pdf
- [18] MERTÍKOVÁ, L. *Význam a tvorba rezerv u podnikatelského subjektu*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2010. [online]. [cit 2014-02-16]. Dostupné z: <https://dspace.vsb.cz/handle/10084/80491>
- [19] MONTÁŽE. Montáže Přerov a.s. [online]. Dostupné z: <http://www.montaze.cz/>

Právní předpisy

- [20] České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. číslo 004 – Rezervy. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetnistandardy/podnikatele/004.aspx>
- [21] Předpis č. 21 ze dne 20. ledna 1992 o bankách. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-21>
- [22] Předpis č. 500 ze dne 5. prosince 2012, kterým se provádějí některá ustanovení zákona č. 563 ze dne 31. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2012. Dostupný z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-500>
- [23] Zákon č. 563 ze dne 31. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1991. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/>
- [24] Zákon č. 593 ze dne 21. prosince 1992 o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1992. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/rezervy/zneni.aspx>

Seznam zkratek

a.s.	akciová společnost
aj.	a jiné
apod.	a podobně
BVV	veletrhy
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
D	strana Dal
Dip.Ek.	Diplomovaný ekonom
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
IČ	Identifikační číslo
IFRS	Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
Kč	Korun českých
MD	strana Má dáti
např.	například
obr.	obrázek
pozn.	poznámka
s.	strana
sb.	sbírka
tab.	tabulka
VHJ	výrobně hospodářská jednotka
ZDP	zákon o dani z příjmu
221.R	Zvláštní účet pro rezervu na opravy DHM

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářské práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2014

Monika Přidalová

Seznam použitých tabulek, schémat, grafů a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 2.1 Rozvaha	6
Tabulka 2.2 Rezervy v rozvaze	7
Tabulka 2.4.1 Členění rezerv v účetnictví obchodního závodu podle různých hledisek klasifikace	10
Tabulka 3.1.5.1 Maximální doba tvorby rezervy	20
Tabulka 4.2.1 Rozvaha ke dni 31. 12. 2013	33
Tabulka 4.3.1 Hlavní kniha roční - období 2012	34
Tabulka 4.3.2 Hlavní kniha roční – období 2013	35
Tabulka 4.3.1.1 Oprava jeřábu Liebherr LT 1300	37
Tabulka 4.3.1.2 Účtování výměny hydraulické náplně u jeřábu Liebherr LT 1300.....	37
Tabulka 4.3.1.3 Oprava roznášecích ploten	38

Seznam schémat

Schéma 3.3.1 Tvorba a čerpání zákonných rezerv	28
Schéma 3.3.2 Tvorba a zúčtování ostatních rezerv	28

Seznam grafů

Graf 4.2.1 Rozdělení vytvořených rezerv rok 2012	36
Graf 4.2.2 Rozdělení vytvořených rezerv rok 2013	36

Seznam obrázků

Obrázek 3.1.1 Rozdělení zákonných rezerv	15
Obrázek 3.2.1 Rozdělení účetních rezerv	23
Obrázek 4.1.1 Obory činností	30
Obrázek 4.1.2 Obory činností	30
Obrázek 4.1.3. Rozdělení divizí	30
Obrázek 4.1.4 Vedení firmy	32
Obrázek 4.1.5. Zákazník Lafarge Cement, a.s. Groupe	32
Obrázek 4.1.6. Zákazník LHOIST	32
Obrázek 4.3.2.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv	39

Obrázek 4.3.3.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv	41
Obrázek 4.3.4.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv	42
Obrázek 4.3.5.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv	43
Obrázek 4.3.6.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv	44
Obrázek 4.3.7.1 Účtování tvorby a čerpání rezerv	45

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Inventární karta zákonných rezerv

Příloha č. 2 – Rozvaha v plném rozsahu 2013

Příloha č. 3 – Výkaz zisku a ztráty 2013

Příloha č. 4 – Výpis rezerv na opravy DHM rok 2012